

Att lägga örat mot gatan

– en kvalitativ studie av journalistrollen inom public journalism

Kandidatuppsats i journalistik av:

Agnes Kågström

Kajsa Olsson

Louise Halvardsson

Handledare: Jenny Wiik

Göteborgs universitet, HT 2016

Institutionen för journalistik medier och kommunikation, JMG

GÖTEBORGS UNIVERSITET
JOURNALISTIK, MEDIER OCH KOMMUNIKATION

Abstract

This is a comparative case study that looks at public journalism as an ideal in a Swedish context, and how this ideal affects the journalist role. Public journalism is defined as an ideal where the agenda of the public is dominant and where the ordinary citizen is allowed more space in the news compared to traditional journalism. This should not be confused with citizen journalism where the public produces content independently and outside of the established newsrooms. Public journalism was developed in the U.S. in the 1980s and the idea was to make the citizens engage in society – first and foremost by voting as the interest in politics was generally low at the time. In other areas public journalism was used to increase the social status of socioeconomically deprived areas. In Sweden several newsrooms have tried out public journalism as a method, but not always on a conscious level. However, there's one exception, and that's the free local newspaper Södra Sidan in Stockholm. They started as a reaction to the fact that other media didn't cover what happened in the suburbs of Stockholm in a nuanced way. Very little research has been done on the topic of public journalism in Sweden, therefore our aim was to look at the role of the journalist within this context. Specifically we have studied how the journalists view public journalism in relation to their professional ideals, what challenges they experience and how they relate to the citizens.

This study examines two different publications: Södra Sidan and GöteborgDirekt. Both are owned by the same newspaper group, DirektPress. But while the journalists at Södra Sidan has public journalism as a consciously underlying ideal in their work, the journalists at GöteborgDirekt hasn't. We were keen to examine if, and how, this ideal affected the journalist role. In depth-interviews were made with journalists at Södra Sidan and GöteborgDirekt. To analyse our material we used the theory of professional discourse combined with democratic models based on the philosophy of Habermas.

Our result shows that due to a lack of resources on both papers, it was hard to fully live up to the intention of meeting the citizens outside of the office. But it was clear that the journalist role at Södra Sidan was in many ways different from the traditional journalist role.

We found that a dominant ideal for the journalists at Södra Sidan was to turn away from the traditional news reporting about crimes and politics, and instead let the citizens set the agenda for what topics to discuss. This could cause ethical dilemmas as it implies that they also need to consider people with anti-democratic values, such as citizens who neglect human rights of refugees. At GöteborgDirekt the approach was more straightforward news reporting even though they also used some methods associated with public journalism in their work. But as the journalists at GöteborgDirekt did not view public journalism as a main ideal, the journalists remained more traditional in their journalist roles.

Nyckelord: public journalism, medborgarnära journalistik, lokala nyheter, medieskugga, deltagande, deliberativ demokrati, samtal, dialog, professionsteori, Södra Sidan, GöteborgDirekt, Habermas

INNEHÅLL

INLEDNING	4
SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR	6
BAKGRUND	7
USA: public journalism blir ett begrepp att räkna med	7
Försök till public journalism på svensk mark	8
Medieskugga i förorten	9
Lokaltidningar blir gratistidningar?	11
Våra fall	11
Södra Sidan.....	12
GöteborgDirekt	12
TIDIGARE FORSKNING	14
Public journalism versus medborgarjournalistik	14
Public journalism online	15
Demokratiidealet	15
Amerikanska fallstudier	16
Nordiska fallstudier	17
TEORETISKT RAMVERK	19
Vår definition av public journalism	19
Journalistiken som profession	19
Autonomi och objektivitet	21
Möjliga journalistroller	21
Relationen till publiken	22
Demokratisyn	24
Dialog versus debatt.....	26
Verständigung	26
Livsvärlden och systemet.....	26
METOD OCH MATERIAL	28
Urval	28
Intervjupersonerna	29
Frågekonstruktion	30
Intervjusituationen	31
Analys av materialet	31
Metoddiskussion	32
Validitet och generaliserbarhet.....	32
Reliabilitet.....	34
RESULTAT OCH ANALYS	36
Att samtala?	36

Uppdraget	36
Vardag viktigare än blåljus	36
“Vanliga människor”	37
Medborgarnära initiativ	38
Hur lokalt är lokalt?	38
Vems samtal förs på torget?	40
Samtala med case eller aktörer?.....	40
Medborgarnas eller maktens samtal.....	42
Ett polariserat samhälle	43
Var förs samtalet?	46
Det fysiska torget	46
Det digitala torget	46
Papperstorget.....	47
Hur förs samtalet?	47
Tilltal och samtalston	47
Dialog versus debatt.....	48
Objektivitet.....	49
Vad står i vägen för samtalet?	51
Tidspress.....	51
Plattformer och polarisering	52
SLUTDISKUSSION	54
Demokrati och delaktighet	54
Digitalisering och effektivisering	55
Nyansering och polarisering.....	56
KÄLLFÖRTECKNING	58
Publikationer.....	58
Webbsidor och digitala källor	61

INLEDNING

Public journalism är en rörelse som föddes i USA i slutet på 1980-talet, en rörelse som till stor del drevs av journalisternas vilja att rapportera mer utifrån medborgarnas perspektiv och mindre utifrån makthavarnas. För att göra det användes olika metoder för att inkludera medborgarna, såsom läsarpaneler och medborgarmöten där aktuella samhällsfrågor togs upp till gemensam diskussion.

Många av tankarna inom public journalism är utopiska och utmanar demokratibegreppet. I den här studien tittar vi närmare på hur public journalism fungerar i praktiken i en svensk kontext. Vi ville veta hur public journalism praktiseras här i Sverige, även fast rörelsen aldrig tagit fart här på samma sätt som i USA. I nuläget finns det mycket lite forskning och konkreta fallstudier på public journalism i Sverige.

När man lägger örat mot gatan, och frågar folk direkt "hur påverkar det här problemet dig?"

Citatet är hämtat från en av våra intervjupersoner i den här studien. Genom samtalsintervjuer har vi undersökt hur journalistrollen påverkas av public journalism som ett ideal att sträva mot. Vi har avgränsat oss till två redaktioner: Södra Sidan i Stockholm och GöteborgDirekt i Göteborg. De ingår i samma koncern (DirektPress) och deras arbetssätt liknar varandra, men det finns en viktig ideologisk skillnad i grunden, nämligen att Södra Sidan har public journalism som ett viktigt medvetet ideal, medan GöteborgDirekt inte har det. GöteborgDirekt blir alltså en aktuell redaktion att jämföra Södra Sidan med eftersom tidningarna liknar varandra. Genom att göra djupintervjuer med journalister på de båda redaktionerna, har vi kunnat undersöka om, och hur, public journalism som ett underliggande ideal påverkar journalistrollen.

Södra Sidan kan på många sätt ses som en föregångare inom public journalism i Sverige. Tidningen föddes ur en frustration över medieskuggan över stora delar av Stockholms förorter, ett fenomen som studerats närmare av forskarna Lars Nord och Gunnar Nygren. Medieskugga handlar delvis om att rapporteringen från förortsområdena är sporadisk, men också om det uppifrån- och utifrånperspektiv som ofta läggs på förorterna (Nord & Nygren 2002:32).

I vår studie vill vi komma åt kärnan i public journalism: samtalet mellan medborgarna och makten, likväl som medborgare emellan, ett samtal som ska skapa mer delaktighet i demokratin. Därför har vi använt oss av olika demokratisyner som teoretiskt ramverk, i kombination med professionsteori. Public journalism fäster stor vikt vid det offentliga samtalet. Men hur gör journalisterna på Södra Sidan för att skapa ett sådant samtal? Vilka hinder finns det för samtalet? Och framförallt, hur påverkar strävan efter samtal journalistrollen på Södra Sidan, i jämförelse med journalistrollen på GöteborgDirekt?

Idag använder sig allt fler redaktioner av arbetssätt som skulle kunna benämnas som public journalism-metoder, såsom crowdsourcing, interaktivitet i sociala medier och andra tekniker för att göra medborgarna delaktiga i den journalistiska processen (se t ex Gillinger & Sahlén 2015). Vi vill dock genom vår studie snarare undersöka hur public journalism som medvetet ideal kan tänkas påverka den traditionella journalistrollen. Vi vill också peka på vilka etiska och demokratiska utmaningar det kan finnas med att som journalist skifta till ett mer medborgarnära perspektiv. Vad händer med journalistrollen när journalisterna i större utsträckning lägger örat mot gatan och lyssnar på lokalbefolkningen? En fråga som är aktuell i ett föränderligt medielandskap där allt fler journalister vänder sig ut mot publiken.

SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR

Syfte

Med utgångspunkt i att public journalism som ideal kan tänkas påverka journalistrollen, vill vi undersöka om, och i så fall hur, journalistrollen påverkas av public journalism som underliggande ideologi. Detta gör vi genom att jämföra hur journalistrollen konstrueras på två gratis lokaltidningar inom samma tidningskoncern, där den ena har public journalism som medveten ideologi, medan den andra inte har det.

Frågeställningar

1. Vilka yrkesideal har journalisterna på de två olika tidningarna?
2. Hur ser journalisterna på medborgarnas roll i journalistiken?
3. Vilka utmaningar upplever journalisterna med public journalism-metoder i praktiken?

Vi har begränsat oss till att göra samtalsintervjuer med journalister på två reklamfinansierade lokaltidningar i Sverige; Södra Sidan och GöteborgDirekt. Tidningarna har liknande innehåll och båda är del av tidningskoncernen DirektPress.

BAKGRUND

USA: public journalism blir ett begrepp att räkna med

Public journalism har sitt ursprung i det sena 1980-talets USA. Mediernas rapportering om det amerikanska presidentvalet 1988 fick skarp kritik för att mestadels ha skrivit om det politiska spelet, kampanjen och opinionsundersökningarna. Kritiker menade att medierna glömde bort publiken och inte fokuserade på teman och politiska frågor som var viktiga för dem. Public journalism blev en rörelse där journalistikprofessorn Jay Rosen och journalisten Davis Merritt var några av förgrundsgestalterna. De argumenterade för att lokalbefolkningen skulle bli mer inkluderade i journalistiken och att medierna skulle rapportera mer ur medborgarnas perspektiv (Ruusunoksa 2009:2).

I den amerikanska kontexten kom initiativet om public journalism i en tid då amerikanska statsvetare såg en nedgång i amerikanernas civila engagemang. Exempelvis beskrev Robert Putman vid Harvard University att amerikanerna kände sig allt mer alienerade från varandra, han beskrev det som att det ”sociala kapitalet” gick förlorat, att det sociala förtroendet som kunde användas för att lösa gemensamma problem sjönk (Voakes 2004:26).

Förespråkarna för organisationen Pew Center för Civic Journalism påpekar att ett lands självstyre bygger på medborgarnas delaktighet. Om medborgarna av olika anledningar inte känner sig delaktiga i det offentliga samtalet försvinner också deras behov av nyhetsmedia. Journalister har därför ett ansvar att arbeta aktivt med att försöka få medborgarna delaktiga utan att göra avkall på sina traditionella värderingar. Ju mer medborgarna är delaktiga i samhällsdebatten desto bättre fungerar demokratin. Grundtanken är att omvandla lokalbefolkningen från passiva konsumenter till mer aktiva deltagare – inte bara i journalistiken – utan i samhället i stort. Media kan på detta sätt fungera som en länk mellan politiker och medborgare (Pew Center for Civic journalism 2002). Journalisten Petter Beckman, som är en förespråkare för public journalism i Sverige, menar att det är lätt att tappa medborgarnas röst om man bara fokuserar på det som händer i samhällets toppskikt och ser på demokratin som ”en relation mellan de styrande och de styrda”, ett mer abstrakt förhållningssätt. (Beckman 2003:22)

Samtalet kring public journalism har hittills handlat mycket just om demokrati. Redan i mitten 1990-talet ansåg Jay Rosen att vi lever i ett överflöd av information, men detta skapar inte automatiskt demokrati – det handlar om diskutera denna information i samhällets olika skikt och på sikt förstå att vi lever i en och samma värld (Rosen 1996:83ff). Rosen har definierat public journalism med en fråga: “If I had to capture the ”essence” of public journalism, it would be with a question: what does it take to make democracy work, and what should be asked of the press?” (Strömbäck 2000:10). I arbetet med public journalism har journalister ofta gått utanför sin traditionella yrkesroll för att få fler medborgare engagerade i samhället. I flera fall där public journalism har praktiserats har valdeltagandet ökat (Pew

Center for Civic journalism 2002). På tidningen *The Charlotte Observer* i North Carolina i USA ledde en artikelserie om förortsområden till att kriminaliteten sjönk och att invånarna började prata mer med varandra samt engagera sig i olika sociala projekt. Fast journalisterna poängterade att de inte var socialarbetare utan fortfarande journalister (Beckman 2003:159ff).

Försök till public journalism på svensk mark

Den rörelse och idéinriktning som utvecklats kring public journalism i USA har sedan spridit sig till flera delar av världen. Men även om det funnits många initiativ till public journalism i praktiken är det främst projekt som genomförts av enskilda redaktioner som velat prova nya arbetsmetoder. Public journalism som rörelse och teoribildning har inte nått samma genomslag i andra delar av världen som i USA (Ruusunoksa 2009:13). I Sverige har vi public service som har som uttalat uppdrag att lyfta och inkludera medborgarnas frågor. I USA finns inte public service på samma sätt. Det är möjligt att detta är en anledning till att public journalism vuxit fram just där (Östlund 2000).

De initiativ som tagits till public journalism i Sverige är inte lika omfattande som i USA, men många redaktioner har gjort försök att jobba på ett mer medborgarnära sätt. I slutet av 1990-talet genomförde exempelvis Göteborgs-Posten, Vestmanlands Läns Tidning, Örnköldsviks Allehanda och Dagens Nyheter olika projekt oberoende av varandra där de på olika sätt hade kontakt med allmänheten för att skapa nyhetsinnehåll (Haas 2007:123, Strömbäck 2000:5).

Kampanjen ”Jag är samhället” som genomfördes på Örnköldsviks Allehanda år 1996 har kommit att bli en symbol för tidig public journalism i Sverige. Journalisterna åkte runt i kommunen och debatterade frågor som droger, våld och främlingsfientlighet. Resultatet blev en artikelserie som skrevs av Jesper Strömbäck. Men Strömbäck menar i sin publikation *Public journalism på svenska* att det kan vara problematiskt att referera till kampanjen ”Jag är samhället” som public journalism, eftersom public journalism utgår från ett sätt att tänka kring journalistikens roll i det demokratiska samhället. Och vid den tidpunkten hade inte journalisterna på Örnköldsviks Allehanda kommit i kontakt med begreppet public journalism. Utövande av public journalism definieras alltså av Strömbäck som ett medvetet val, ett ideal som journalisterna strävar efter i den journalistiska processen (Strömbäck 2000:5). Åsikterna verkar dock gå isär. Även Jay Rosen menar att de amerikanska tidningar som var tidiga med att praktisera public journalism inte kände till begreppet utan att det är en etikett som kommit senare. Däremot har han inget problem med att fortfarande betrakta det som public journalism (Rosen 1996:49).

Dagens Nyheters public journalism-försök inleddes 1998 och de kallade projektet för ”mobil journalistik” då en del av redaktionen var närvarande i förorten och försökte få flera olika röster att dela med sig av vad de ville se i tidningen. Detta resulterade i längre, mer djuplodande reportage från områden som varit underrepresenterade eller negativt representerade i media (Beckman 2003). De få reportage som varit positiva handlade om matfestivaler och färgglada karnevaler och kunde uppfattas som exotifiering av förorten eller bli en slags ”safarijournalistik”, vilket kan jämföras med västvärldens förhållande till sina kolonier (Ibid 2003:35). Men förespråkare för public journalism menar att det inte heller bara

handlar om att göra "förortsjournalistik". Lokalnyheter är viktiga överallt, men behovet är större i Rinkeby jämfört med Vasastan eftersom folk i innerstan generellt sett har en mer nyanserad syn på sin närmiljö (Djalaie 2011:20).

År 2006 startade tidningen Södra Sidan i Stockholmsförorten Skärholmen. It-konsulten Rouzbeh Djalaie hade flyttat till stadsdelen och var frustrerad över att tidningarna till stor del rapporterade om förorten på ett sätt som reducerade de boende i området till passiva och olycksdrabbade offer (Djalaie 2011:14). Tillsammans med den tidigare DN-journalisten Petter Beckman (som hade jobbat med ovan nämnda projekt "mobil redaktion") startade Djalaie gratistidningen Södra Sidan, med public journalism som bärande idé. Tidningens mål var att rapportera utifrån medborgarnas perspektiv - och med medborgarna som deltagare i processen. Som Djalaie beskriver det: "Perspektivet skulle inte vara polisens eller tjänstemännens, experternas, utan de som det hela handlade om, de riktiga experterna, de boende. De skulle stå för problemformuleringarna, för agendan i tidningen." (Ibid 2011:17). Perspektivet utgick från folk i förorterna, men även i förorterna finns det en uppdelning i olika områden som "höghusområden" och "villaområden". Vid ett tillfälle hörde en villaägare av sig och undrade hur han kunde slippa få tidningen eftersom den inte handlade om hans verklighet. Då försökte redaktionen hitta en balans i artiklar om olika slags människor i förorten (Beckman 2011:136ff).

Medieskugga i förorten

Bakgrunden till Södra Sidans grundande var alltså en frustration över att rapporteringen om Stockholms förorter ansågs vara undermålig och stereotyp. Medieforskarna Gunnar Nygren och Lars Nord konstaterar att det inte någonstans i Sverige finns så många medier som i Stockholm, samtidigt som huvudstaden sett till invånarantalet inte alls är lika väl bevakad mediemässigt som andra kommuner runt om i Sverige (Nord & Nygren 2002:9).

Begreppet *medieskugga* är ett mångdimensionellt begrepp som kan betyda flera saker. Nord och Nygren är tydliga med att de med *medieskugga* inte menar varje situation där en grupp känner sig bortglömd av mediernas rapportering (Ibid 2002:27ff). Ett sådant sätt att tolka begreppet skulle betyda att stora delar av samhället är i ständig *medieskugga*, eftersom journalistisk rapportering handlar om att välja ut små skärvor av verkligheten. Nyhetsrapportering sker utifrån vissa generella principer som gör att fokus skiftar och det som varit i skugga får förr eller senare träda fram i det massmediala strålkastarljuset. Med verklig *medieskugga* menar Nord och Nygren istället att fokus inte skiftar, och att vissa delar av samhället förblir skuggade (Ibid 2002:31f).

Medieskugga över ett område kan uppstå både för att rapporteringen genomgående är sporadisk, men också för att den är ensidig (Ibid 2002:32). Nord och Nygren kan i sin innehållsanalys av medieinnehållet i de regionala Stockholmsmedierna visa att i rapporteringen från miljonprogrammets förorter är utgångspunkten i så gott som alla nyheter kriminalitet och sociala problem (Ibid 2002:129). Och när något positivt rapporteras från dessa områden görs det ofta utifrån den normativa bilden att sociala problem är normaltillståndet, och det positiva "bryter av" mot detta normaltillstånd. Nord och Nygren

menar också att genomgående i rapporteringen från miljonprogrammets förorter är perspektivet ”utifrån” och ”uppifrån”, oavsett om det handlar om positiva eller negativa exempel. I bevakningen av innerstaden och de resursstarka förorterna dominerar istället ett annat perspektiv, där medborgarna kan tala för sig och använder medierna aktivt för att påverka politikerna, oavsett om det handlar om en ny park eller skolresurser (Ibid 2002:134f).

Nord och Nygren menar också att den medieskugga de kan påvisa i Stockholms förorter inte i så stor utsträckning handlar om det geografiska området. Stockholms kranskommuner är mycket folktäta, några har lika många invånare som en svensk större stad. Det borde följaktligen finnas en stor potentiell mediepublik och marknad för både mediekonsumenter och annonsörer. Men det tycks tvärtom som att närheten till Stockholm blir en nackdel för dessa kommuner. Det finns lokalredaktioner i Storuman och Ånge, men inte i Botkyrka och Solna. Anledningen till detta menar Nord och Nygren är att storstadsregionen inte har lika starka lokala *identiteter*, många som bor i kranskommunerna pendlar till andra delar av regionen och inte minst in till innerstaden. Den *sociala medieskuggan* gör förorten mindre intressant för att huvudstaden står i centrum för händelserna och de som bor i förorterna anses vara en del av detta område (Nord & Nygren 2002:33f). Samtidigt är Stockholm en segregerad stad med vitt skilda levnadsförhållanden.

Paralleller kan dras till Göteborg, där förorter som Biskopsgården, Hisingsbacka, Bergsjön och Angered frekvent utpekats som problemområden. I sitt examensarbete som behandlar förortsdiskurs menar Barbosa och Extor (2013) att Göteborgs-Posten till viss del rapporterade ensidigt och stereotypt om ovan nämnda områden i samband med skottlossningarna som pågick hösten 2013. En annan studie om Backa, gjord av Andersson och Ahlvist (2011) visar på att artiklar om brott och sociala problem låg i topp från just detta förortsområde. Ytterligare en uppsats av Lidman och Quzmar (2013), som har skrivit om Angered, pekar på samma negativa trend.

Medvetenheten om medieskuggan har dock ökat och många försök till åtgärder pågår. Under de senaste åren har bland annat SVT och SR tagit initiativ för att försöka täcka förortsområden i Stockholm och Göteborg bättre. Våren 2016 öppnade SVT en redaktion i Angered, bland annat med motiveringen att de inte uppfattas som tillräckligt relevanta för de boende i området (Löfvengren 2016). I Stockholm har SVT startat en redaktion i Rinkeby och Sveriges Radio har gjort en satsning på lokalreportrar, som bevakar särskilda geografiska områden i Stockholms län (SVT Nyheter Stockholm 2016, Sveriges Radio 2015). Vissa av de etablerade medierna försöker bredda sin bevakning genom att vara mer närvarande i förorten. Samtidigt sker en nedmontering av dagspressens lokalbevakning på många orter ute i landet. Idag ser vi färre tidningar och lägre upplagor; gratistidningar och internet blir konkurrenter till den prenumererade dagspressen. Tidningarna har blivit dyrare och kommersiell TV utmanar. Annonsintäkterna för dagspressen har stadigt sjunkit med stora nedskärningar som följd (Melesko 2013:129). Vad gäller lokalbevakning på tidningsmarknaden i storstäderna finns idag flera gratistidningar som finansieras av annonser.

Lokaltidningar blir gratistidningar?

Gratistidningar som finns i storstäder i dag kommer ur den utveckling på tidningsmarknaden som skedde på 1990-talet. I en tid när morgontidningarna i Stockholm tappade läsare, samtidigt som de ökade priset på prenumerationen, startade tidningen Metro som fick stort genomslag. Metro finansierades helt av annonser och delades ut i Stockholms tunnelbana. Gratistidningar var egentligen inget nytt, men Metro skilde ut sig på det sättet att den var professionellt gjord med ett brett redaktionellt innehåll. Genomslaget för Metro gjorde gratistidningsutgivningen mer respektabel, och visade att det gick att göra traditionell journalistik med en affärsmodell som inte byggde på prenumerationer. Liknande tidningar etablerade sig i Göteborg och Malmö (Weibull & Wadbring 2014:55f). Till skillnad från Metro har även många gratistidningar gått från att i grunden vara annonsblad till att bli mer respekterade lokaltidningar (Wadbring 2007).

Idag är merparten av de "nya" medierna helt reklamfinansierade. Mycket tyder på att andelen personer som prenumererar på en dagstidning inte kommer att öka oavsett vilken plattform medierna använder sig av. Medieforskaren Stefan Melesko spår att allt fler kommer starta gratistidningar. Även etablerade tidningsföretag kan ha behov av en gratistidning, för att få en större täckning och därmed lyckas hålla kvar sina annonsörer (Melesko 2013:137). Idag finns tidningskedjorna "Mitt I" i Stockholm och "DirektPress" i bland annat Stockholm och Göteborg. Båda tidningskedjorna är koncentrerade på lokala områden i storstäderna, och ger ut en mängd olika editioner av samma tidning i olika delar av stan. Affärsmodellen bygger helt på annonser och tidningen distribueras ut direkt till alla hushåll i området. Men annonsfinansierade tidningar möter också stor konkurrens från bland annat Facebook och google. Sociala medier gör det möjligt att skraddarsy annonser på ett helt annat sätt än reklam i dagspress, något som företag i allt högre utsträckning använder sig av (Weibull & Wadbring 2014:231).

Våra fall

Vi har tittat närmare på två tidningsredaktioner inom DirektPress-koncernen. DirektPress har publikationer i hela Stockholmsområdet, Uppsala, Västerås, Enköping, Sigtuna samt Göteborg. DirektPress är en tidningskoncern i expansion, under 2015 expanderade DirektPress med totalt 15 tidningar i Stockholmsområdet. I och med expansionen täcker koncernen hela Stockholm stad och stora delar av Stockholms län. Under 2015 startades också StockholmDirekt.se, en gemensam digital plattform för samtliga av DirektPress publikationer i Stockholmsområdet. Göteborgs motsvarighet på webben startade 2016 även om de tidigare funnits på webben i en annan form (DirektPress 2016). De redaktioner vi har valt att studera är Södra Sidan i Stockholm och GöteborgDirekt i Göteborg.

Södra Sidan har som grundläggande ideal att arbeta med public journalism, medan GöteborgDirekt inte har samma tydliga ideologiska grund. Viktigt att poängtera är dock att även fast Södra Sidan startade som ett till stor del ideellt initiativ med ideologiska motiv, så är idag båda tidningarna del av en reklamfinansierad tidningskoncern med krav på lönsamhet och vinst. De båda tidningarna är likartade när det gäller deras innehåll, deras publik, deras

ekonomiska rammar och den storstadsmiljö de verkar i. Båda tidningarna har idag även vinst som huvudsakliga mål. Nedan följer en beskrivning av våra fall.

Södra Sidan

Södra Sidan startade upp år 2006 och föddes, som nämnts tidigare, ur it-konsulten Rouzbeh Djalaies frustration inför vad han beskriver som en stereotyp och ensidig rapportering om det egna området, söderförorten Vårberg i Stockholm (Djalaie 2011:14ff). Djalaie ansåg att morgontidningarna hade tre sätt att behandla förorten. Antingen fanns inte förorten alls med i rapporteringen - ju längre bort från innerstan där de flesta journalister bor, desto mindre rapportering. Eller så dök förorterna upp i rapporteringen först när det hände något negativt, som när statistik över stadens sämsta skolor poppade upp i journalisternas mejlkorg, eller då bilar sattes i brand. Det tredje sättet att behandla förorten i medierna var enligt Djalaie att förorten och förortsborna var passiva offer som måste räddas (Ibid).

Idén om att göra en annan sorts lokaljournalistik väcktes och Djalaie ringde runt till olika journalister för att få råd på vägen. Djalaie kom då i kontakt med den tidigare DN-journalisten Petter Beckman och tillsammans startade Djalaie och Beckman tidningen Södra Sidan. Södra Sidan var då en reklamfinansierad gratistidning som kom ut varannan vecka med en upplaga på runt 40 000 exemplar. Finansieringen av den nya tidningen möjliggjordes av att flera lokala annonsörer gick in i projektet, däribland flera kommunala bostadsbolag, Stadsdelsförvaltningen och Svenska Kyrkan (Beckman 2011:38).

Under Södra Sidans första fem år arbetade tidningen aktivt med att göra medborgarna delaktiga i journalistiken. Bland annat genom att starta läsarpå paneler där medborgarna fick diskutera olika ämnen, genom att vara ute i skolor och starta skrivprojekt för ungdomar, och genom att stå på torgen för att fånga in aktuella ämnen att fördjupa sig i (von Krogh 2011).

Södra Sidan blev framgångsrik och 2011 uppgick tidningen i tidningskoncernen DirektPress. Utgivningstakten höjdes då från varannan vecka till varje vecka. Samma år startades också dottertidningen ”Norra Sidan” i Stockholms norra förorter med Djalaie som chefredaktör. Södra Sidan har nu fyra utgåvor som täcker fyra olika områden: Skärholmen, Botkyrka, Huddinge och Salem. Redaktionen ligger i Skärholmen och den gemensamma upplagan är idag på 105 000 exemplar. Tidningen finansieras fortfarande genom annonsintäkter och går ut till samtliga hushåll i upptagningsområdet.

På tidningen arbetar idag fem reportrar, en nyhetschef och en chefredaktör. Reportrarna är huvudansvariga för varsitt geografiskt område. Undantaget är att en av reportrarna idag huvudsakligen arbetar med TV-produktion och rörlig bild till tidningens sociala medier. På tidningens annonsavdelning arbetar tre annonsförsäljare, en administratör och en försäljningschef. Antalet anställda som arbetar med annonsförsäljningen är alltså lika stort som antalet reportrar på tidningen (Södra Sidan 2016).

GöteborgDirekt

I Göteborg har DirektPress fem olika publikationer, som täcker fem olika områden: Centrum–Majorna-Linné; Hisingen; Frölunda–Högsbo; Angered–Östra Göteborg och

Askim–Norra Halland. Samtliga tidningar går under huvudnamnet GöteborgDirekt och har en gemensam upplaga på 190 300 exemplar. Tidningen är gratis och delas ut en gång i veckan till alla hushåll i upptagningsområdet. Finansieringen sker genom annonsintäkter (DirektPress 2016).

Lokaltidningarnas historia i Göteborg sträcker sig tillbaka till 1993 då Tidningen Frölunda började delas ut en gång i månaden. Tre år senare startade Tidningen Hisingen. Tidningarna blev fler och 2005 togs de över av tidningskoncernen DirektPress. Precis som DirektPress i stort är GöteborgDirekts nuvarande uppdrag att skapa lokalnära nyheter. Journalistiken ska enligt deras hemsida “skapa en mötesplats där invånare, beslutsfattare och debattörer kan mötas” och vara en “stark, tongivande röst som är med och driver utvecklingen i våra områden framåt” (GöteborgDirekt 2016).

Journalisterna vi samtalade med berättade att de använt flera metoder för att få medborgarna mer delaktiga. Med ojämna mellanrum har de haft “torgmöten”, då de åkt ut till olika torg i såväl innerstan som förorten, bjudit på kaffe och frågat vad folk vill läsa om. De har även jobbat med lokala bloggare och håller på att rekrytera en läsarpanel. Även journalisterna på GöteborgDirekt arbetar alltså till viss del med public journalism-liknande metoder, även om public journalism inte är ett medvetet ideal som de utgår ifrån i sin journalistroll.

Journalisterna på GöteborgDirekt förklarade att i nuläget pågår stora omstruktureringar, inte minst på grund av ett mer digitalt sätt att arbeta. Fram tills i år låg störst fokus på att producera en papperstidning varje vecka och artiklarna från pappret lades efter hand ut på webben. Nu skapas nytt innehåll för webben varje dag.

På redaktionen, som ligger i Högsbo industriområde, finns fyra reportrar samt en tillförordnad nyhetschef. Två av reportrarna är precis nytillsatta och i skrivande stund tillträder en ny nyhetschef och den tillförordnade går tillbaka till rollen som reporter. Då kommer de vara fem reportrar plus en chef. I samma kontorslokal finns också säljavdelningen med ett team på fem medarbetare samt ytterligare två personer som jobbar med produktion av annonser. Även VD:n för GöteborgDirekt sitter här.

Varje journalist är huvudansvarig för en geografisk stadsdelstidning och även ett specifikt bevakningsområde som till exempel skola eller byggnation. Ett par av journalisterna bor i samma stadsdel som de har huvudansvar för, men den strikta uppdelningen av de olika stadsdelarna håller på att luckras upp. Till skillnad från Södra Sidan som bara täcker upp Stockholms söderförorter, så bevakar GöteborgDirekt hela staden, vilket också inkluderar innerstan. Därför blir “förortsperspektivet” inte lika tydligt.

TIDIGARE FORSKNING

Public journalism versus medborgarjournalistik

Begreppen public journalism och citizen journalism (medborgarjournalistik på svenska) blandas ofta ihop. Både Södra Sidan och DN:s mobila redaktion kallar sin journalistik omväxlande för medborgarjournalistik och public journalism, (Beckman 2003; von Krogh 2011). I den engelskspråkiga världen används även begreppet civic journalism som är synonymt med public journalism (Pew Center of Civic journalism 2002).

Medborgarjournalistiken tog fart i slutet av 1990-talet och kan sägas ha många beröringspunkter med public journalism. Många av de tekniker för medborgardeltagande som public journalism använder, såsom fokusgrupper och medborgarenkäter, har också adopterats av medborgarjournalistiken (Sterling 2009:298). Medan public journalism är en strömning inom journalistiken där journalisterna är de som skriver artiklarna, men i hög utsträckning försöker att engagera medborgarna och göra dem delaktiga i den journalistiska processen, så är medborgarjournalistiken istället journalistik som produceras av medborgarna själva. Internets expansion och möjligheten för vanliga medborgare att ständigt publicera sig, är en avgörande faktor för medborgarjournalistikens framväxt. Gränserna är inte alltid tydliga. Många menar att journalister inte har ensamrätt på att sprida information i och med att journalist inte är en skyddad titel (Robinson & DeShano 2011).

En medborgarjournalist kan till exempel vara en lokal bloggare som skriver artiklar och intervjuar personer i samma stil som en journalist. Vissa har en agenda och vill driva en viss fråga, medan andra gör det för nöjes skull eller anser att de bidrar med information om till exempel nöjeslivet i en stad (Ibid). Även om internets framväxt har ökat möjligheterna för medborgarnas deltagande är det vanligare att läsa andras kommentarer och inlägg än att själv kommentera enligt journalistikforskarna Bergström och Jönsson. De menar att medborgarjournalistik (som de kallar för "användarskapat innehåll") på nätet för det mesta har en privat eller populärkulturell karaktär i form av bloggar eller podcasts (Bergström & Jönsson 2013:295ff). Men det finns också exempel på medborgarjournalistik som gör verklig skillnad. Under den arabiska våren använde sig många aktivister av medborgarjournalistik för att berätta vad som hände för omvärlden och för att mobilisera motstånd, i repressiva stater där tillgången till fri media är begränsad. Men också innan upproren hade medborgarna använt sig av medborgarjournalistik som ett verktyg för att sprida informationen snabbare än vad regimerna kunde kontrollera den (Hamdy 2009:92). Mycket av den information och de bilder vi idag får från krigets Syrien kommer från medborgarjournalister, som börjat rapportera då utomstående journalister inte längre kunde ta sig in i krigszonerna (Klepke & Olsson 2014).

Public journalism online

Internets framväxt och tillväxt har i allmänhet suddat ut gränserna för vad public journalism är. Laura Ahva, som undersökt public journalism i en finsk kontext, menar att medborgardeltagande i journalistiken spelar en central roll på finska dagstidningar, men finns på en mängd olika nivåer. I en studie av den finska redaktionen *Aamulehti* har hon kategoriserat deras journalistik utifrån grad av deltagande. Lägre deltagande kan bland annat vara att svara på "dagens fråga" via webben, som tidningen sedan gör grafik av och publicerar. I den högre graden av deltagande kan det handla om artiklar som blir till utifrån en debatt, där deltagare porträtteras med namn och bild och är med utifrån sin roll eller uppfattning om det aktuella ämnet. På det sättet menar Ahva att det finns en stor variation i deltagandet och att det varierar mellan att vara symboliskt och aktivt (Ahva 2011b:217f).

I en omväxlande bransch har Ahva också kunnat se att public journalism legitimeras på olika sätt så som det kommer till uttryck på finska nyhetsredaktioner i dag. På 1990-talet i USA utgick public journalism från tydliga demokratiska ideal om att engagera medborgarna, och det var så många projekt startade. På de finska redaktionerna utfördes projekt dels med ambitionen att lyfta valdeltagandet och täcka valbevakningen bättre, vilket har en tydlig demokratisk tanke. Men det fanns också projekt för att lyfta det regionala väståndet eller för att öka lönsamheten för tidningen. Det visar, menar Ahva, att det har blivit vanligt att legitimera public journalism utifrån den ekonomiska och politiska kontexten där tidningarna verkar (Ahva 2011b:216).

I och med den ökade konkurrensen mellan tidningarna, måste de rikta sig mer mot läsarna. Den kommersiellt drivna viljan att lyssna till publiken påverkar i hög grad hur deltagandet ser ut. En annan faktor som påverkar public journalism idag är den tekniska utvecklingen. Internet har som sagt möjliggjort för medborgare att själva publicera sig och få tillgång till verktyg som gör att deras roll som publik inte blir lika tydlig som förr. Den tekniska utvecklingen påverkar på så vis även möjligheterna för public journalism och rollen som journalister tar i den typen av journalistik (Ahva 2011b:221f).

Men samtidigt som den tekniska utvecklingen skapar nya verktyg, propagerade Petter Beckman så sent som 2011 för att papperstidningen fortfarande behövs. En total omställning till webben för till exempel Södra Sidan, skulle troligen innebära att tidningen tappar flera läsare som inte rör sig på Facebook. De skulle också ha svårt att nå flera grupper samtidigt, på det sättet som de gör genom papperstidningen. Flera medborgare menar att papperstidningen känns mer "på riktigt" än det som händer på internet (Beckman 2011:166f).

Demokratiidealet

I *Getting the connections right: Public Journalism and the Troubles in the Press* (1996) skriver Jay Rosen om public journalism utifrån ett demokratiperspektiv. Rosen menar att många har haft en naiv inställning till allmänhetens inflytande på journalistiken, att journalister har velat bjuda in allmänheten till debatt, men att det i praktiken inte alltid har fungerat. Att det inte räcker med ett "torgmöte" för att utöva public journalism (Rosen

1996:49ff). Enligt Rosen handlar public journalism bland annat om att vända på föreställningar: att det finns information överallt men att vi behöver demokrati för att ta del av den. Inte att det finns demokrati och att vi behöver information. Han menar att det är journalisternas uppgift att engagera medborgarna i samhället så att de kan ta del av informationen. Utan engagemang blir mediernas innehåll irrelevant för dem (Ibid 1996:83).

Public journalism som en strävan efter demokrati har kritiserats av bland annat Tanni Haas. Haas skriver att idén bakom public journalism som teoretisk modell har misslyckats med att definiera vilken typ av demokrati journalistiken ska leda till, och vilken roll journalisten spelar i sammanhanget. I nuläget fungerar public journalism i praktiken som en blandning mellan att uppnå större representativ demokrati och "deltagardemokrati". Journalistens och medborgarens roll blir i det sammanhanget flytande mellan olika försök till public journalism (Haas 2007:3f). I ett försök att formulera ytterligare utgångspunkter för public journalism skriver Tanni Haas att det är journalisters främsta ansvar att skapa ett offentligt rum som alla medborgare har tillgång till, och där alla kan uttrycka åsikter och framföra kritik. För att skapa ett sådant offentligt rum ska journalister dela med sig av sin auktoritära position till medborgarna, när det kommer till att sätta agendan för vad som förmedlas av medierna (Ibid 2007:47).

Amerikanska fallstudier

The Pew Center, en organisation som främjar public journalism (här kallat civic journalism), har samlat ett gediget material på sin hemsida. Hemsidan fungerar som ett arkiv och där finns information om public journalism-projekt som pågick mellan 1993 och 2002. Ett fysiskt och mer utförligt arkiv finns på Wisconsin Historical Society i Madison. Pew Center har stöttat över 120 olika public journalism-projekt och har även ordnat föreläsningar och workshops. I en publikation av Staci D. Kramer beskrivs sex fallstudier av redaktioner i sex olika städer som jobbat med public journalism mer ingående: *The Charlotte Observer* i North Carolina; *The Tallahassee Democrat* i Florida, *The Boston Globe* i Massachusetts, *San Francisco Chronicle* i Kalifornien; *Seattle Times* i Washington samt flera redaktioner i Madison, Wisconsin.

Gemensamt för de amerikanska fallstudierna är att flera av tidningarna även samarbetade med lokala radio- och TV-stationer, public journalism-projekten som pågick var gränsöverskridande vad det gäller olika medieslag. Medborgarna fick synas mer både i papperstidningen och i rutan och bli mer delaktiga genom att ställa frågor till makthavare. Projekten som drevs hade i huvudsak två olika fokus: dels handlade det om att öka valdeltagandet och dels handlade det om att stärka socioekonomiskt utsatta områdens status. I de fall där redaktionerna fick hjälp utifrån med resurser i form av sponsorer och extern personal, lyckades också projekten bäst. I vissa fall skedde även samarbeten med universiteten i staden. För att journalisterna och medborgarna lättare skulle kunna mötas anställde redaktionerna i några fall personer som på något sätt hade en förankring i lokalsamhället, till exempel socialarbetare.

På *The Charlotte Observer* befarade en medarbetare att invånarna skulle känna sig "invaderade" av journalisterna om de klev in alltför mycket i medborgarnas värld. För att motverka detta försökte de organisera läsarpå paneler med en kärna av folk som var engagerade i lokalsamhället: föreningsledare av olika slag och invånare som bott där länge. Runt denna kärna fick sedan fler frivilliga medborgare ansluta sig. I Madison ordnades stora möten på stadshuset, men journalisterna fick jobba hårt för att få folk att komma dit och framför allt för att få en spridning av olika röster. På *The Tallahassee Democrat* jobbade de istället med "living room conversations" där små grupper samlades för att tala om lokalsamhället. Det visade sig att få människor var engagerade i något som inte rörde dem själva eller deras närmaste grannar. En del av "living room conversation"-grupperna utvecklades till rena samtalsgrupper som levde sitt eget liv. Journalisterna kom dit för att lyssna av, men det var inte alltid de fick med sig någon "story" hem och ibland var ämnena som diskuterades för känsliga. Inte alla ville medverka i tidningen. Att följa upp vad som hände med diskussionsgrupperna och att följa upp detta på tidningssidan visade sig vara det största problemet med projektet. Även att få till en fokusgrupp med en bra sammansättning av människor har på flera redaktioner varit problematiskt. En del människor behöver uppmuntran i form av pengar, medan andra – ofta de mest högljudda som alltid vill prata om samma problem – kommer mer än gärna, menade en av de inblandade journalisterna på *The Boston Globe* (Kramer, Pew Center 2002).

En senare fallstudie, helt fristående från studierna ovan, har gjorts av Joyce Nip som har studerat *Savannah Morning News* i Georgia. Intervjuer gjordes med samtliga medarbetare: redaktionschefer, journalister och fotografer. Hon kom fram till att public journalism är på väg att dö ut eftersom journalisterna på *Savannah Morning News* tyckte att det var svårt att hinna med att jobba med specifika public journalism-projekt. Däremot använde de vissa metoder som kan betraktas som public journalism, som att organisera läsarpå paneler. Några journalister antydde dock att de bara fungerade som ett forum för att utbyta kommentarer, inte som ambitionen varit från början att förändra samhället genom att göra medborgarna mer delaktiga (Nip 2008). Detta går att jämföra med Laura Ahvas studie kring grader av delaktighet. Ju mindre resurser desto mindre delaktighet (Ahva 2011b).

Nordiska fallstudier

I Sverige är forskningen på public journalism näst intill obefintlig när det gäller fallstudier av public journalism i en svensk kontext. Petter Beckmans bok *Riv stängslen, Medierna som mötesplats: public journalism i svensk tappning* (2003) är en inifrånstudie i en mer populärvetenskaplig anda. Han fokuserar på projektet mobil journalistik som Dagens Nyheter gjorde i Stockholms förorter i slutet av 1990-talet. Han ger även instruktioner till andra tidningsredaktioner och tipsar om olika verktyg för att jobba med public journalism.

Den finska medieforskaren Laura Ahva, som vi tidigare refererat till, har forskat på public journalism ur ett finskt perspektiv. I avhandlingen *Public Journalism and Professional Reflexivity* har Ahva undersökt och jämfört tre finska tidningar; en lokal, en regional och en nationell, som alla på ett eller annat sätt har applicerat public journalism i delar av sin

rapportering mellan 2002-2006. En av slutsatserna är att public journalism som sådan inte har blivit någon beständig del av tidningarnas sätt att rapportera. Tidningarna har ofta arbetat i projekt och en del av journalisterna har fått i uppgift att arbeta med public journalism. Faktorer som spelade in var att det snabba nyhetstempot och bristen på finansiella resurser gjorde det svårt att förverkliga idén om public journalism på ett omfattande sätt (Ahva 2013:7).

Laura Ahva kunde också visa att arbetet med public journalism på de tre undersökta tidningarna fick journalisterna att reflektera över en rad olika journalistiska praktiker, både kring hur nyhetsarbetet organiserades och det konkreta journalistiska arbetssättet. I arbetet med public journalism tvingades journalisterna agera mer som moderatorer, hjälpa och interagera med medborgarna. Deras journalistiska roll förändrades också till att vara mer "publik". Även om den journalistiska rollen inte förändrades på något radikalt sätt, menar Laura Ahva att arbetet med public journalism utmanade de finska journalisternas självbild och skapade möjligheter att reflektera över sin journalistiska roll i termer av interaktivitet, och att se medborgarna som aktiva aktörer i journalistiken (Ahva 2013:314f). Hon menar i en annan skrift att public journalism inte bara handlar om att få medborgarna att skapa kontakt med en tidningsredaktion utan att få dem delaktiga i samhället i stort (Ahva 2011a:126).

Laura Ahva har även i en annan studie undersökt hur medborgarna deltar i den journalistiska processen på tre olika tidningar; vårt fall lokaltidningen Södra sidan (Sverige), magasinet Voima (Finland) och Cafébabel, ett onlinemagasin (Frankrike och europeiska länder). I denna studie, *How is Participation Practiced by "In-betweeners" of Journalism?* kommer Ahva bland annat fram till att de som deltar i den journalistiska processen på Södra Sidan är en mer varierad grupp än de som deltar i exempelvis Cafébabels journalistiska process. Detta beror enligt Ahva på att Södra Sidan är väl förankrad i lokalsamhällets olika delar vilket gör att både ungdomar, pensionärer, och medelålders medborgare deltar i tidningen; den förenande faktorn är lokalsamhället (Ahva 2016:6f). Ahva kommer också fram till att medborgarna sällan producerar eget journalistiskt material för Södra sidan, men de tillfrågas ofta som "vardagsexperter" i egenskap av lokalbefolkning. Därigenom menar Ahva att medborgarna som deltar i Södra sidans journalistik de facto har en roll som mer liknar den traditionella publikens (Ibid).

TEORETISKT RAMVERK

Vår definition av public journalism

Enligt medieforskaren Laura Ahva är definitionen av public journalism något som mestadels utvecklats och vuxit fram ur praktik. Det finns därmed ingen rådande teoretisk definition av hur public journalism kan förklaras (Ahva 2011a:119f). Ahva menar ändå att det bästa sättet att diskutera public journalism utifrån dagens läge är att se fenomenet på tre olika sätt: 1) som en rörelse 2) som en filosofi/teori 3) som ett journalistiskt arbetssätt (Ruusunoksa 2009). Främst kommer vi i vår studie att fokusera på punkt 2 och 3: public journalism som filosofi/teori och som ett journalistiskt arbetssätt i förhållande till journalistrollen.

Vår definition av *public journalism* som begrepp är att *journalisterna producerar journalistik* med ett medborgarnära perspektiv, där medborgarna i olika grad är delaktiga. I vissa fall blir medborgarna delaktiga i den journalistiska processen genom att skriva egna texter i tidningen, men det är alltid journalisterna som har makten över innehållet, makten över vad som kommer med i tidningen och inte. Vi skriver också ibland *medborgarnära journalistik*, eftersom det är en term som fler känner till på svenska.

Vi vill dock vara tydliga med att vi överhuvudtaget inte undersöker *medborgarjournalistik*. Som vi tidigare beskrivit kan det vara svårt att dra en knivskarp linje mellan public journalism/medborgarnära journalistik och medborgarjournalistik. Men som också nämnts är den avgörande skillnaden att medan det inom public journalism/medborgarnära journalistik är journalisterna som står ansvariga för journalistiken, så innebär medborgarjournalistik att medborgarna fristående från journalister producerar olika typer av medieinnehåll. För att tydligare klargöra begreppet kan vi hänvisa till Petter Beckmans liknelse av journalistens roll inom public journalism: rollen som samtalsledare i ett panelsamtal där paneldeltagarna är medborgarna (Beckman 2003:67).

Journalistiken som profession

Den journalistiska professionens utveckling uppvisar många gemensamma drag i olika länder. I Sverige kan man dela in den journalistiska professionsutvecklingen i tre faser, en tidig-modern fas där journalistyrket etablerades, en modern fas som inbegriper professionaliseringen av journalistiken och en senmodern fas som innebär en uppluckring av journalistrollen och en differentiering av mediearbetet. Den tidig-moderna fasen kan sägas sträcka sig från 1800-talets senare del fram till 1910-talet, den moderna fasen inleds under 1920-talet och pågår fram till 1980-talet och den senmoderna fasen inträffar från 1990-talet och framåt (Wiik & Djerf-Pierre 2012:175f).

Professionaliseringen skedde på ett likartat sätt i flertalet länder, och ledde till en tilltagande homogenisering av journalistiken. Gemensamma normer, ideal och praktiker skapades mellan olika mediaslag. Utvecklingen av dessa gemensamma yrkesnormer och yrkesideal kan på

många sätt sägas utgöra kärnan i journalistikens professionalisering. De utgörs av gemensamma uppfattningar om hur yrket ska utföras och vilka värderingar som ska visa vägen. Exempelvis har journalistisk etik utvecklats av journalisterna själva, som ett slags skydd mot yttre påverkan (Wiik & Djerf-Pierre 2012:182ff).

Att se på journalistik som en profession är dock inte okontroversiellt, professionaliseringen av journalistiken medför vissa demokratiska problem. Forskare har kritiserat synen på journalistiken som en profession då gemensamma normer och yrkesideal riskerar att leda till en likriktning av journalistiken. Krav som är okontroversiella för andra professioner, såsom yrkesutbildning och legitimation, kan tänkas utestänga stora grupper från medieoffentligheten. Eftersom journalister har stor makt och till mångt och mycket kontrollerar det offentliga samtalet, är detta ett demokratiskt problem. Vidare diskuterar forskningen att professioner som bygger på meritokrati, alltså att positioner ska erhållas efter utbildning och kompetens, ökar risken för dålig representation av olika grupper, som bland annat personer från arbetarklassen. Detta kan i förlängningen göra att yrkeskulturen inom journalistkåren blir exklusiv och exkluderande, och förlorar sin förståelse för medborgarnas verklighet (Wiik & Djerf-Pierre 2012:180ff). Detta kan kopplas till den faktiska utvecklingen som beskrivs i boken ”Medieskugga”, där det framkommer att rapporteringen om Stockholms miljonprogramsområden till stor del har ett ”uppifrån” och ”utifrån” perspektiv (Nord & Nygren 2002:135).

Under 1990- och 2000-talet har journalisternas arbetsvillkor förändrats på en rad olika sätt, och medierna ställs för stora utmaningar som påverkar journalistiken både som profession och yrke. De främsta förändringarna beror på att de ekonomiska villkoren hårdnat i och med globaliseringen. Den andra stora förändringen beror på teknikens utveckling. De nya digitala plattformarna utmanar journalistiken som profession, då du inte längre behöver vara journalist för att publicera dig och vara nyhetsproducent. I princip kan vem som helst idag arbeta som journalist, vilket också lett till medborgarjournalistikens framväxt. Samtidigt ställer de ökade informationsflödena och omvärldens komplexitet krav på just professionell journalistisk kompetens. Vart utvecklingen för oss är för tidigt att säga, men det finns helt klart en osäkerhet kring professionens utveckling och vilken roll journalistiken kommer att fylla i demokratin i framtiden (Wiik & Djerf-Pierre 2012:194ff).

Professionsforskningen har intresserat sig för vilka ideal som styr journalistkåren och försökt dela in journalisterna i olika journalistroller. Jenny Wiik undersöker i sin avhandling *Journalism in transition* hur de journalistiska idealen har förändrats mellan 1989 och 2005, genom att använda data från den nationella enkätundersökningen *Svenska journalister*. Wiik kan visa att de dominerande idealen inom den svenska journalistkåren är ”granska makthavare” och ”förklara komplicerade händelser”, och dessa ideal har också blivit starkare över tid. På tredje respektive fjärde plats kommer ”låta olika åsikter komma till tals” och ”stimulera nya tankar och idéer”, något som kan tänkas ha en stark koppling till idealen inom public journalism. De två svagaste idealen, som också försvagats över tid, är i fallande ordning ”spegla den allmänna opinionen” och ”agera som språkrör för den allmänna

opinionen” (Wiik 2010:85). Att spegla och agera språkrör kan också tänkas ha en stark koppling till idealen inom public journalism.

Autonomi och objektivitet

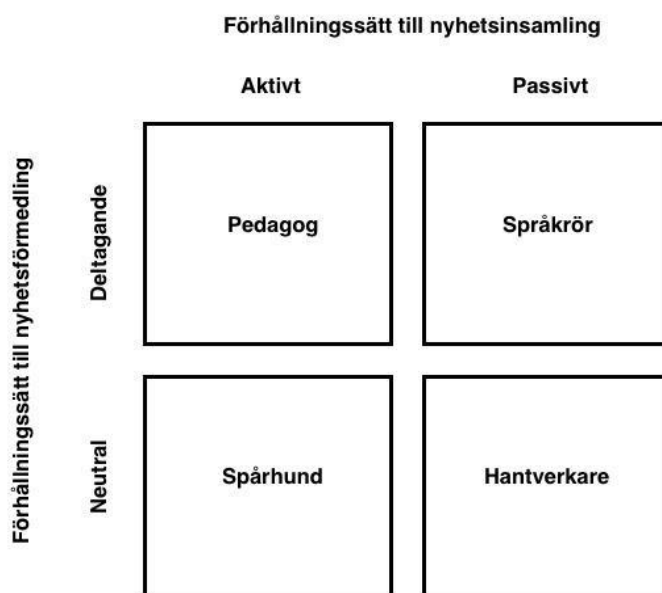
Förutom att granska och förklara är *objektivitet* och *neutralitet* starka ideal som vuxit fram genom en gemensam professionsdiskurs. Traditionen att vara objektiv och neutral har sitt ursprung i den liberala, angloamerikanska världen. I Sverige har de idealen blivit mer framträdande med tiden (Wiik & Djerf-Pierre 2012:184ff). Vad objektivitet är kan också diskuteras. I USA finns det stora nationella medier som Fox News som har en tydlig ideologisk vinkel på sina nyheter (Ibid:189f).

Begreppet objektivitet kritiseras ofta idag eftersom det anses omöjligt att vara helt värdenetral. Objektivitet benämns idag av både journalister och akademiker snarare som att ha en professionell distans, att vara opartisk eller frånkopplad från egna intressen i sin rapportering. Vidare framhålls att objektivitet kanske är omöjligt, men att det ändå är värdefullt att sträva mot idealet, och försöka omdefiniera det för att göra det möjligt. Både att omfamna och kritisera objektivitetsbegreppet ses som ett sätt att hålla liv i en viktig ideologisk diskussion inom professionen (Deuze 2005:448).

Något som kan hota journalisters självständighet är den negativa ekonomiska utvecklingen inom branschen och att företag har fått större inflytande över mediehusen. Det går inte att ta för givet att journalister får fatta egna beslut när det gäller nyhetsvärdering och nyhetsframställning. Kravet på vinst och önskemål uppifrån har blivit vanligare, även om detta inte är något som journalisterna själva förespråkar (Wiik & Djerf-Pierre 2012:195).

Möjliga journalistroller

Ur idealen om bland annat objektivitet och neutralitet har Margareta Melin-Higgins undersökt journalistroller bland svenska journalister. Melin-Higgins utgår från en modell som undersöker journalistidealet ur två olika dimensioner. Det handlar dels om journalisternas förhållningssätt till nyhetsförmedling (deltagande/neutral) men också om journalisternas förhållningssätt till nyhetsinsamling (aktivt/passivt). Genom att kategorisera journalister utifrån de två dimensionerna framträder fyra möjliga roller som hon väljer att kalla pedagoger, spårhundar, språkrör och hantverkare (Melin-Higgins 1996:45).

Melin-Higgins modell över yrkesideal. (Melin-Higgins 1996:45)

Pedagogerna vill påverka människor, ge dem nya idéer och tankar, förmedla upplevelser och förklara komplicerade skeenden. *Språkrören* vill stå upp för folket och vara deras företrädare, spegla vad folket tycker och tänker. *Spårhundarna* har drivkrafter att kritisera orättvisor i samhället, granska makthavarna och belysa missförhållanden på olika sätt. *Hantverkarna* strävar efter att vara så neutrala som möjligt. De vill skriva om “sanningen” utan att behöva förklara mer ingående. De är inriktade på snabba nyheter och valde yrket för spänningens skull (Melin-Higgins 1996:102f).

Sammanfattningsvis är spårhundarna och hantverkarna mer neutrala i förhållande till publiken medan pedagogerna och språkrören har en mer deltagande inställning. Vi kan därför anta att journalister som arbetar med public journalism är mer benägna att vara pedagoger och språkrör än de som arbetar med mer traditionella arbetsmetoder. I vår studie tittar vi därför på hur journalisterna tar på sig olika roller i sitt arbete. Melin-Higgins påpekar dock att de olika rollerna kan vara flytande och att det inte finns några renodlade ideal (Melin-Higgins 1996:102f).

Relationen till publiken

Hur samtalet förs inom public journalism har mycket att göra med vilken roll journalisterna ger medborgarna. I avhandlingen *Journalister och deras publik - förhållningssätt bland svenska journalister* undersöker Ulrika Andersson relationerna mellan journalister och publik/medborgare. Andersson poängterar att journalisters roll i samhället ofta diskuteras utifrån yrkets funktion i en demokrati och att journalisterna handlar på allmänhetens bästa. Medieföretagen legitimerar gärna sin roll med att de företräder folkets intressen och kan

fungera som en tredje statsmakt. Förutom att journalisterna ser sig som representanter för folket, är folket även den centrala källan för intäkter för medieföretagen och en grundläggande förutsättning för att ägare, annonsörer och finansiärer ska intressera sig för den journalistiska verksamheten. Även om publiken såklart kan ha andra funktioner för medieföretagen kan det här sägas vara grundpelarna (Andersson 2009:19).

Det större utbudet på mediemarknaden har gjort att konkurrensen om publiken ökat. Det gör att tidningar och andra mediehus måste hitta nya sätt att vinna tillbaka sin publik. Detta medför en kritisk punkt för yrkesprofessionen enligt Andersson. Samtidigt som en större publikorientering kan tänkas gå i takt med tanken om allmänintresse och relevans, finns också en konflikt kring det rådande journalistiska idealet att vara objektiv, självständig och kritiskt granskande, som vi diskuterat tidigare (Andersson 2009:22). Det kan tänkas påverka viljan och möjligheten att lyssna till publiken.

Journalisters sätt att förhålla sig till publiken kan alltså botten i både ideologiska och rent praktiska förutsättningar för att bedriva journalistik. För att förstå begreppet *förhållningssätt till publiken* har Andersson tagit fram en egen modell. Hon utgår från att begreppet förhållningssätt är ett "sammantaget mått på de uppfattningar, beteenden, intressen och kunskaper som journalister uppvisar i olika frågor som rör publiken" (Andersson 2009:25). Förhållningssättet analyserar hon sedan utifrån en modell som bygger på fyra dimensioner: *publiksyn*, *publikkontakt*, *publikorientering* och *publikkunskap*.

Publiksyn är ett begrepp för att klargöra hur journalister ser på sitt uppdrag, och hur de definierar sin yrkesroll i relation till publiken. Begreppet *publikkontakt* är ett mått på hur kontakterna mellan publik och journalister faktiskt ser ut, och hur stort intresset är för att interagera med publiken. *Publikorientering* handlar om hur benägna journalister är att ta in synpunkter från publiken och använda sig av dem i sitt arbete, men även var gränsen går för publiken att påverka det journalistiska arbetet. Begreppet *publikkunskap* använder Andersson som ett mått på hur väl journalister egentligen känner sin publik, exempelvis vad gäller vilka intressen de har och vad de önskar/inte vill läsa om. Andersson talar om att det finns en kausalitet, ett orsakssamband mellan begreppen ovan. I sin analys utgår hon från att publiksynen påverkar journalisters kontakter med publiken, publikorientering och publikkunskap (Andersson 2009:25f).

Hur journalisterna definierar sitt uppdrag gentemot medborgarna är en central del av public journalism, och en av de bärande tankarna som skiljer ut just public journalism från "vanlig" journalistik. Då public journalism både handlar om en idé om journalistik och ett praktiskt utförande blir begreppen intressanta på olika sätt för att förstå relationen till lokalbefolkningen. Relaterat till det journalistiska uppdraget blir begreppet *publiksyn* intressant som ett mått på hur journalisterna ser på sin roll i relation till publiken. Public journalism betonar deltagande, och har en vilja att engagera medborgarna mer i journalistiken. Det blir därför intressant att kolla på *publikorientering* som mått på hur journalisterna ser på medborgarnas närvaro i journalistiken och gränsdragningar för läsarmedverkan/påverkan.

Publikkontakter och *publikkunskap* är begrepp som kan tydliggöra den mer praktiska delen av public journalism. Journalisternas faktiska kontakter med medborgarna och hur de kontakterna ser ut är relevanta för att förstå hur public journalism ser ut i praktiken. Det blir också intressant att se hur väl journalisterna tror sig känna medborgarna, de som de säger sig företräda. Formulerar de och i så fall hur beskriver de medborgarnas önskemål?

Eftersom vi utgår från journalisternas utsagor, kan vi enbart se hur begreppen gestaltas i journalisternas berättelser om sitt arbete.

Demokratisyn

Enligt Petter Beckman bygger varje idé om journalisternas uppdrag på en viss demokratisyn (Beckman 2010:48). Beckman menar att mycket av journalistiken utgår från ett *elitdemokratiskt* perspektiv. Demokratien styrs av elitpersoner och journalistikens roll är att rapportera vad dessa elitpersoner gör och beslutar, så att folket kan avgöra vilka ledare de vill välja vid nästa val. Den journalistiska bevakningen kretsar till stor del runt presskonferenser, riksdagsbeslut, granskning av elitpersoner och så vidare. Public journalism, å andra sidan, vänder sig mot elitdemokratien och vill istället betona *deltagardemokratien*. Idealet är då istället att se medborgarnas deltagande i ett offentligt samtal som demokratins kärna. Den naturliga följderna blir att fokus riktas bort från riksdagsbeslut och elitpersoner och mot lokala processer och vanliga medborgare (Beckman 2003:46f).

I kandidatuppsatsen *Omedvetna elitister? En studie av svenska journalisters förhållningssätt till två olika demokratimodeller* konstaterar Nora Theorin att journalisternas yrkesideal främst stämmer överens med elitdemokratiska värderingar, medan journaliststudenternas demokratiideal tvärtom kan betraktas som deltagardemokratiska. Hon konstaterar också att journalisterna kan betraktas som omedvetna elitister, de ställer sig positiva till flera deltagardemokratiska förslag, men i sina yrkesideal strävar de åt andra hållet (Theorin 2011:35).

Själv ordet demokrati kommer från grekiskan och betyder ”folket styr”. Detta folkstyre utgick från en offentlig plats, det vill säga antikens *torg*. Petter Beckman menar att en tidningsartikel kan fungera som ett torg: en mötesplats mellan medborgarna och de som bestämmer i samhället, men också ett möte medborgarna emellan. Metaforen torg kan ses både som en fysisk och mer abstrakt mötesplats (Beckman: 2000 & 2003:21). Public journalism kan ur den synvinkeln bli ett verktyg för att uppnå en större demokrati, men ställer också frågor om vilken typ av demokrati som journalistiken i det fallet eftersträvar.

Nord och Strömbäck påpekar att vad som förenar demokratier är framförallt att “de politiska makthavarna är valda av folket i fria, allmänna och rättvisa val, att det råder yttrande- och pressfrihet liksom fri tillgång till information” (Nord & Strömbäck: 2012:19). De demokratimodeller som de tar upp är: konkurrensdemokrati, deltagardemokrati och samtalsdemokrati. Konkurrensdemokrati, som vi valt att kalla elitdemokrati, bygger på att folket styr genom att rösta på konkurrerande makthavare. Förutom att gå och rösta på valdagen finns få möjligheter för folket att påverka makten. Deltagardemokrati däremot,

bygger på att folket är mer aktiva och engagerar sig i politiska frågor även mellan valen genom att till exempel gå på parti- eller föreningsmöten. Samtalsdemokrati bygger i större utsträckning på samtal där rationella och sakliga argument framförs, men behöver inte ske i lika organiserade former (Ibid:20). Olika filosofer och tänkare har genom tiderna argumenterat för vilken demokratisyn som är den bästa och ”mest demokratiska”. Den elitistiska skolan har ofta en liberal och konservativ slagsida, medan deltagardemokraterna många gånger ligger närmare socialister och syndikalister (SOU 1999:93; 61).

Den samtalsdemokrati som Nord och Strömbäck beskriver kan liknas vid filosofen och sociologen Jürgen Habermas begrepp *deliberativ demokrati*. Vad som gör Habermas deliberativa idé unik är att det bara är genom samtal och saklig argumentation som verklig demokrati kan uppstå. Enligt hans modell handlar det inte om att den ena eller andra sidan ska vika sig utan att man gemensamt kommer fram till beslut. Det handlar inte i första hand om resultatet utan om processen, hur man gjorde för att komma fram till resultatet (Eriksen 2004:111ff).

Elitdemokrati	Deltagardemokrati	Deliberativ demokrati
<ul style="list-style-type: none"> *Beslut sker genom röstning på en elit som konkurrerar med varandra *Sker anonymt *Flest röster vinner *Resultatet accepteras *Eliten agerar 	<ul style="list-style-type: none"> *Folkligt engagemang *Aktivt deltagande i politiskt arbete *Politiska beslut bättre förankrade i folket *Resultatorienterad 	<ul style="list-style-type: none"> *Beslut sker genom samtal *Sker offentligt *Strävan efter gemensam förståelse *Det finns ingen vinnare eller förlorare *Diskussionen fortsätter, fokus på processen, mindre på ett slutresultat

Demokratimodell framtagen utifrån Nord & Strömbäck, Habermas och Beckmans resonemang om demokrati.

Skillnaden mellan deltagardemokrati och deliberativ demokrati är hårfin. En gränsdragning som kan göras är dock att den deliberativa demokratin handlar mer om hur man kommer fram till vissa åsikter genom samtal, medan deltagardemokratin i större utsträckning handlar om hur man tillsammans kommer fram till olika kollektiva beslut (Nord & Strömbäck 2012:19ff). Habermas deliberativa demokrati är på det sättet ett mer användbart begrepp i vår analys, eftersom public journalism tenderar att fokusera mer på den medborgerliga dialogen och på att utmana invanda åsikter, än att komma fram till kollektiva och faktiska beslut.

Genom att kontrastera elitdemokrati mot deliberativ demokrati blir det intressant att se hur journalisterna förhåller sig till demokratiidealerna och rör sig mellan dem. Är målet att producera färdiga artiklar eller ligger fokus mer på processen, det vill säga hur artiklarna kommer till? Fiskar journalisterna enbart efter nyheter eller vill de bygga en relation med medborgarna? Strävar journalisterna efter att göra flera olika röster hörda, och hur bestämmer de vem som får komma till tals? Vad upplevs som viktigast för journalisterna, att rapportera om det som hänt, eller att ett samtal uppstår på “torget”?

Dialog versus debatt

Eftersom kärnan i public journalism är det offentliga samtalet, är det något vi kommer att fokusera på i vår analys. För att försöka förstå hur samtalet förs inom public journalism använder sig Petter Beckman (2003) av Daniel Yankelovichs modell där han diskuterar skillnaden mellan begreppen *dialog* och *debatt*. Debattbegreppet går ut på att "försvara sina egna antaganden som om de vore sanningen" medan dialogbegreppet går ut på att "lägga fram sina antaganden för gemensam prövning" (Ibid 2003:64). Till skillnad från traditionell media vill public journalism lyfta fram dialogen istället för konflikten och debatten. Den traditionella journalistiken fokuserar mer på debatten, på motsättningarna, konflikterna och snärtande one liners. Public journalism vill istället främja dialogen, det ömsesidiga samtalet, det prövande, lösningsinriktade och konstruktiva samtalet medborgare emellan. Yankelovich pratar även om "dialog genom ombud" (Ibid 2003:63ff), som innebär att journalisten tar rollen som samtalsledare mellan medborgarna och makten eller medborgarna emellan.

Verständigung

Men man kan fråga sig om det verkligen uppstår ett samtal - i deliberativ demokratisk anda - när journalisterna möter medborgarna eller när olika medborgare möter varandra på tidningssidan. Jürgen Habermas använder begreppet *Verständigung* för att försöka identifiera och återskapa vad som krävs för att möjliggöra ett friktionsfritt samtal där en ömsesidig förståelse uppnås. Verständigung är ett slags ideal där maktbalans råder mellan de parter som kommunicerar. Det handlar både om vad någon säger och vad personen har för avsikt med vad den säger. Att inte bara titta på själva uttalandet utan försöka förstå ifall personen till exempel vill uppmana folk att göra något, framföra en åsikt eller uttrycka en känsla (Månsson 2015:324f).

I och med att journalisterna inom public journalism försöker nå ett samtal med medborgarna kan vi tänka oss att de närmar sig situationer där de tvingas reflektera över maktbalanser i sin yrkesroll. Det blir därför intressant att se om Verständigung kan uppstå i de fall där public journalism praktiseras, eller på vilket sätt journalisterna eftersträvar ett friktionsfritt samtal. Eftersom vi inte gör någon innehållsanalys kan vi enbart utgå från vems perspektiv journalisterna anser sig skriva ifrån, vem de vill representera och hur.

Livsvärlden och systemet

Som vi redan nämnt är journalisternas yrkesroll nära sammankopplad med deras syn på demokrati. Men de olika demokratiidealerna sätter också ramar för vilken roll journalisten kan tänkas ta i samhället och gentemot medborgarna. Habermas beskriver samhället som uppdelat i två delar: *livsvärlden* och *systemet*. I livsvärlden finns de sociala relationerna med familj, vänner och arbetskamrater. I systemet finns de anonyma relationerna med till exempel myndigheter eller i vårt fall media. I livsvärlden pågår en slags social integration som styrs av kommunikation medan systemet styrs av pengar och makt.

Problemet enligt Habermas är att systemet alltmer inkräktar på och "koloniserar" livsvärlden och därmed försvårar Verständigung (Månsson 2015:328). Samtidigt sker en rationell utveckling som gör att kommunikation inte enbart kan stanna inom livsvärlden. Det kan vara

nödvändigt att normerna inom livsvärlden också kritiseras av systemet. Men om det går för långt blir livsvärlden fragmenterad genom att experter driver samtalet istället för att lyssna till livsvärldens erfarenheter. Habermas menar att många folkrörelser som till exempel miljö- och kvinnorörelser har uppstått som en kritik eller ett motstånd mot systemets intrång i livsvärlden (Månson 2015:334). Det är något som kan jämföras med medias kolonisering av folkets vardagsliv, det vill säga när de skriver om företeelser i livsvärlden utan att involvera de berörda medborgarna.

För att samhället ska fungera, enligt Habermas, måste beslut tas efter diskussioner där *Verständigung* uppstår mellan folket i livsvärlden och i systemet. Det måste skapas sammanhang där folket kan bli ”myndiga” och ta tag i frågor som angår dem. Istället för att känna att samhället inte går att överskåda på grund av det ständiga informationssamhälle vi lever i (Månsson 2015:335f). I Habermas idealvärld borde ett nytt samhälle skapas utifrån livsvärlden med en grund i solidaritet, istället för systemets styrmekanismer i form av marknadens pengar och statens makt. Han menar också att ett offentligt samtal kan bidra till att livsvärldens frågor tas på allvar av systemet (Ibid 2015:338ff).

Relationerna mellan journalister och medborgare skulle kunna jämföras med spänningen mellan livsvärlden och systemet. Petter Beckman menar att traditionell journalistik fokuserar mer på samtalet i systemvärlden, medan public journalism vill föra ett samtal i livsvärlden (Beckman 2003:60). I ett samhälle där journalisterna traditionellt representerar systemet, blir det därför intressant att analysera vad journalisterna inom public journalism säger sig representera. Enligt ett elitdemokratiskt ideal är journalisterna mer en del av systemet medan journalisterna enligt en deliberativ demokratisyn i större utsträckning rör sig mellan systemet och livsvärlden. Det aktualiserar frågan om hur journalistrollen förändras, om journalisterna inte lika tydligt befinner sig i systemet.

METOD OCH MATERIAL

Vi har valt att använda oss av semistrukturerade djupintervjuer som metod. Det finns flera anledningar till vårt val. Huvudskälet är att samtalsintervjuer som metod fungerar bäst i situationer där forskarkollektivet inte har så mycket tidigare förkunskaper (Esaiasson & Gilljam et al. 2012f). Eftersom tidigare forskning inte berört hur public journalism påverkar journalistrollen i en svensk kontext, såg vi samtalsintervjun som den mest lämpliga metoden. Tidigare studier visar att public journalism utmanar journalisternas självbild och skapar möjligheter att reflektera över den egna journalistiska rollen (Ahva, 2013: 314f). Eftersom vi är intresserade av hur journalistrollen påverkas av public journalism, ville vi få en djupare förståelse för journalisternas erfarenheter, tankar och känslor. När en studie vill undersöka just tankar, känslor och erfarenheter på ett djupare plan, lämpar sig samtalsintervjun extra bra (Dalen 2015:14). Just för att vi ville få en djupare förståelse för hur journalisterna förhåller sig till sin yrkesroll valde vi att träffa samtliga intervjupersoner och undvika telefonintervjuer, för att bättre kunna uppfatta nyanser och känslor.

Urval

Vårt urval består av journalister vid två tidningar som är del av den reklamfinansierade tidningskoncernen DirektPress; Södra Sidan och GöteborgDirekt. En av dessa tidningar - Södra Sidan - har public journalism som ett uttalat mål för sin journalistik. Tidningens medgrundare har till och med rest runt i USA för att studera public journalism på amerikanska redaktioner med syftet att ta hem konceptet till Sverige (Beckman 2003:44). Den andra tidningen vi undersöker, GöteborgDirekt, har inte public journalism som en uttalad ideologisk utgångspunkt. Däremot tillhör båda tidningarna samma bolag, DirektPress, som har som uttalat mål att vara nära sina läsare. På deras hemsida går att läsa: ”vi bevakar och berättar om det som händer i läsarnas vardag, i deras hemmakvarter”.

Det blir därför intressant att göra intervjuer med två olika redaktioner inom denna koncern, där den ena tidningen har public journalism som en uttalad ideologi medan den andra inte har det. Eftersom tidningarna, förutom den ideologiska utgångspunkten, liknar varandra kan vi undersöka hur just public journalism som underliggande ideologi påverkar journalisternas uppfattning om den egna yrkesrollen. Anledningen till att vi valt just GöteborgDirekt är att det är en tidning som liknar Södra Sidan på det sättet att tidningen har samma ägare, ett liknande innehåll, liknande ekonomiska förutsättningar, och en liknande publik. Samtidigt är GöteborgDirekt frikopplad från Södra Sidan som redaktion, de båda redaktionerna samarbetar inte utan arbetar fristående från varandra.

Förutsättningarna för de båda tidningarna liknar också varandra då båda tidningarna verkar i svenska storstäder. Båda tidningarna bevakar folkrika områden där invånarantalet många gånger är att jämföra med en större svensk stad. De är också jämförbara eftersom de båda kommer ut i en storstadsmiljö där andra, större morgontidningar också finns. I Göteborg

verkar Göteborgs-Posten och i Stockholm Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet. Alla har lokalbevakning, men Dagens Nyheter är den enda tidningen som har en separat redaktion för Stockholmsnyheter.

Den miljö som Södra Sidan och GöteborgDirekt verkar i är följaktligen jämförbar, även om tidningarnas bevakningsområden självfallet skiljer sig mycket åt. En betydande skillnad är till exempel att Södra Sidan kommer ut i Stockholms södra förorter; Skärholmen, Huddinge, Botkyrka och Salem, medan GöteborgDirekt bevakar stora delar av Göteborg, även innerstaden. En gemensam faktor är dock att både Södra Sidans och GöteborgDirekts bevakningsområden innehåller en stor mångfald av socioekonomiska grupper; såväl Göteborg som Stockholms södra förorter består av allt från rikare villaområden till vad som brukar kallas miljonprogram, och allt däremellan. Vi ville framför allt undersöka lokala tidningar som är gratis, som alltså är tillgängliga för alla inom bevakningsområdet, vilket stämmer in på våra valda fall.

Allt fler redaktioner använder sig av metoder som kan liknas vid public journalism såsom crowdsourcing, interaktivitet i sociala medier och andra tekniker för att göra medborgarna delaktiga i den journalistiska processen (se t ex Gillinger & Sahlén 2015). Det hade också varit möjligt att exempelvis studera Sveriges Radios nya satsning på länsreportrar i olika delar av Stockholm. Satsningen innebär även att mobila redaktioner ska kunna sända från olika delar av Stockholm, och inte bara från Radiohuset på Gärdet. En satsning som bland annat gjorts med motivet att komma närmare publiken (Sveriges Radio, 2015). Public journalism som arbetssätt används alltså delvis av många journalister i Sverige, men det finns idag ingen redaktion i Sverige förutom Södra Sidan som har public journalism som grundläggande idé. Vi kan genom vår studie peka på hur public journalism som ideologi kan påverka journalistrollen, något som kan tänkas bli aktuellt framöver i ett föränderligt medielandskap.

Intervjupersonerna

I början av november 2016 tog vi kontakt med redaktionerna genom att skicka ut mejl (se bilaga 1) och bokade in intervjuer med journalisterna och chefredaktörerna på de båda redaktionerna.

Södra Sidan

På Södra Sidan arbetade när studien gjordes fem reportrar, en nyhetschef och en chefredaktör. Samtliga journalister vi intervjuat på Södra Sidan har en akademisk journalistutbildning. Flera av journalisterna bor inom tidningens bevakningsområde. Hälften av intervjupersonerna är kvinnor och hälften är män. Intervjupersonernas ålder varierar mellan ungefär 30 och 50 år.

Fredrik, chefredaktör, har jobbat i cirka tio år på Södra Sidan

Camilla, nyhetschef och redaktör, jobbat cirka tre år på Södra Sidan

Anna, reporter, jobbat cirka två och ett halvt år på Södra Sidan

Daniel, reporter, jobbat cirka tre år på Södra Sidan

GöteborgDirekt

På GöteborgDirekt arbetade när studien gjordes fyra reportrar och en nyhetschef. Tre av journalisterna vi intervjuat har en akademisk utbildning medan en har en folkhögskoleutbildning. Flera av journalisterna bor inom tidningens bevakningsområde. Tre av intervjupersonerna är kvinnor och en är man. De är ungefär mellan 30 och 45 år gamla.

Tomas, tillfällig nyhetschef och reporter, har jobbat på GöteborgDirekt i cirka fem år

Charlotte, fast anställd reporter sedan drygt ett år tillbaka, har tidigare gjort praktik och inhopp

Sofie, reporter har jobbat på GöteborgDirekt i ungefär ett halvår

Elin, nyanställd reporter på GöteborgDirekt

Vi har gett våra intervjupersoner fingerade namn, mest för att de inte ska bli sökbara på internet. Full anonymitet går inte att uppnå eftersom redaktionerna är små och det därför blir lätt att identifiera vem som är vem. Att kunna utlova full anonymitet är mycket svårt och kan leda till att resultatet och analysen blir begränsad eftersom man inte kan gå in i detalj på vad någon har sagt (Esaiasson & Gilljam et al 258f).

Frågekonstruktion

När vi utformade vår frågelista (se bilaga 2) inspirerades vi av intervjuguiden i boken *Metodpraktikan*. Den frågelistan är uppdelad i olika teman och under varje tema finns frågor som tillhör samma område. Vi började med att identifiera tre teman: arbetsrutiner, journalistrollen och publikkontakt. Sedan funderade vi på vilka frågor som bäst skulle besvara våra frågeställningar. Likt rekommendationen i *Metodpraktikan* skrev vi också ner "uppvärmningsfrågor" för att etablera kontakt och mjuka upp intervjupersonerna (Esaiasson & Gilljam et al 2012:265f).

Vi utgick både från informant-och respondentperspektivet när vi konstruerade våra frågor. En informant ger information om ett fenomen medan en respondent pratar om sina personliga erfarenheter och åsikter (Ibid: 227f). Vi inspirerades av Torbens Jensens avhandling *Politik i praxis* (1993). Jensen har gjort samtalsintervjuer med politiker i Folketinget, Danmarks riksdag. Han delar upp sin studie i två olika delundersökningar, där den ena handlar om politikernas faktiska vardag (politikerna är här informanter om arbetet i Folketinget), och den andra om politikertyper (politikerna är här respondenter om vad de anser vara en god politiker). På samma sätt delade vi in vår studie i två delundersökningar. Frågorna under det första temat om arbetsrutiner hade en informantkaraktär, där journalisterna fick berätta om hur de jobbar – för att vi bättre skulle förstå arbetet på redaktionen. Frågorna som rörde journalistrollen och publikkontakten hade en respondentkaraktär där journalisterna skulle få möjlighet att utveckla sina svar på ett personligt sätt (Esaiasson & Gilljam et al 2012: 227).

Författarna till Metodpraktikan rekommenderade också att man skulle göra en provintervju, att testa frågorna på en utomstående person. En av oss intervjuade därför en journalist som arbetar på ett lokalt gratismagasin i en mindre stad. Att göra en testintervju visade sig vara nyttigt eftersom vi då insåg att många av frågorna under våra olika teman gick in i varandra. Efter detta kastade vi om frågorna och började med de som hade respondentkaraktär eftersom det var mest intressant och vi ville utnyttja den knappa tid vi hade väl. Att få information om redaktionens arbetsrutiner är lättare att komplettera med i efterhand genom att ringa eller mejla. Eftersom vi intervjuade både chefredaktörer och anställda journalister gjorde vi två olika frågelistor. Listorna skilde sig inte särskilt mycket åt, men cheferna fick fler frågor om själva organisationen och frågorna kom i en något annan ordning. Vi valde till slut att ta bort våra tematiska rubriker från frågelistan. De teman och indelningar vi hade från början var alltså ett stöd, men syns inte i den slutgiltiga listan. Istället koncentrerade vi oss på att låta frågorna komma i en naturlig följd utifrån våra samtalsämnen.

Intervjusituationen

Samtliga intervjuer skedde på Södra Sidans och GöteborgDirekts redaktioner och spelades in. Vi hade på förhand sagt att intervjuerna skulle ta cirka en halvtimme eftersom chefredaktörerna i mejlkonversationen uttryckt att de hade mycket att göra. I verkligheten blev intervjuerna mellan 35 och 80 minuter långa. Den första intervjun gjorde två av oss tillsammans eftersom vi intervjuade Södra Sidans chefredaktör som har lång erfarenhet av olika public journalism projekt. Vi ville därför vara två för att vara extra uppmärksamma och bättre kunna värdera hans svar och ställa relevanta följdfrågor. Sedan fortsatte vi att intervju journalister för sig. Efter varje intervju diskuterade vi vad som kommit upp under intervjun. Det visade sig vara svårt att följa vår frågelista i den ordning vi tänkt oss. I de flesta intervjusituationerna började journalister redan i början självmant prata om sådant vi tänkt fråga om senare. Det blev också nödvändigt att inkludera *uppföljningsfrågor* för att få mer utvecklade svar. Vid de tillfällen vi inte riktigt fick svar på de frågor vi ställde blev vi tvungna att ställa mer *direkta frågor* än vad vi kanske tänkt från början (Esaiasson & Gilljam et al 2012:265).

Analys av materialet

Monica Dalen beskriver i sin bok *Intervju som metod* riskerna med att i alltför stor utsträckning gripas av teorierna när det kommer till forskning baserad på samtalsintervjuer (Dalen 2015:84). Alla informanter är unika och det är deras berättelser som ska vägleda forskaren i valet av analytiskt angreppssätt. Vidare menar Dalen att man mycket väl kan kombinera olika teoretiska infallsvinklar för att göra materialet största möjliga rättvisa (Ibid). Därför ville vi försöka hitta olika teorier som kunde hjälpa oss att bättre förstå vårt unika intervjumaterial, istället för att försöka pressa in intervjumaterialet i en teori som kanske egentligen endast är användbar på delar av materialet. En följd av det här synsättet blev att vi kom att använda oss av flera olika teorier för att bättre förstå vårt material.

Det finns flera olika analysmetoder som kan tillämpas vid analys av samtalsintervjuer. Den metod som vi framförallt använt oss av är *tematisering*. Det innebär att efter att intervjuerna

har skrivits ut, så börjar man kategorisera materialet efter teman, för att försöka hitta var tyngdpunkterna i materialet ligger. Dessa olika teman analyseras sedan. Dock är det viktigt att inte låsa fast sig i olika kategorier och teman, utan att hela tiden vara öppen för att upptäcka nya viktiga områden i materialet. Ofta avspeglar sig denna analysmetod i forskningsrapportens innehållsförteckning, där de olika kapitlen redovisar huvudteman som i sin tur är indelade i underteman vilket visade sig stämma i vårt fall (Dalen 2015:86ff).

Vi transkriberade samtliga intervjuer och läste igenom allt material och diskuterade vad vi tyckte var relevant för vårt syfte. Först utgick vi från våra frågeställningar om journalistideal, medborgarnas roll och utmaningar. Men vi märkte snart att det inte gick att dra så tydliga gränser. Därför försökte vi istället sätta rubriker som sammanfattade de ämnen i intervjuerna som vi fann mest intressanta. En hjälp blev då att anknyta till demokratisynen och använda det offentliga *samtalet* som en röd tråd i analysen.

Metoddiskussion

Vår studie kan sägas vara en instrumentell fallstudie (Kvale & Brinkmann 2009:281), eftersom vårt syfte är att vinna insikt i mer generella frågor och inte i första hand att producera kunskap om våra specifika fall. Vårt syfte är att studera om, och i så fall hur, journalister som har public journalism som ideal konstruerar sin yrkesroll i jämförelse med journalister som inte har det. Nedan redogör vi för hur vi tänkt att på bästa sätt uppnå vårt syfte, vilka metodologiska problem vi stött på och de val vi gjort för att säkerställa studiens kvalitet.

Validitet och generaliserbarhet

Att en studie har hög validitet innebär att forskarna är medvetna om vad som kan ha påverkat studien under arbetets gång. Att forskarna helt enkelt har studerat det de har haft för avsikt att studera (Esaiasson & Gilljam et al 2012:63ff). Validiteten kan också beskrivas som “den utsträckning som våra observationer verkligen speglar de variabler som intresserar oss” (Kvale & Brinkmann 2009:264). Våra variabler är alltså våra teoretiska frågeställningar och våra observationer vårt intervjumaterial. Som vi tidigare beskrivit var vi noga med att hela tiden gå tillbaka till våra frågeställningar när vi utformade vår intervjuguide.

Vår studie bygger enbart på samtalsintervjuer och vi kan därmed bara utgå från journalisternas utsagor, inte huruvida deras inställning och syn på sin yrkesroll implementeras i deras praktiska arbete. Förståelsen av hur journalisterna konstruerar sin yrkesroll utgår alltså helt och hållet från journalisternas perspektiv. Vi kan inte heller säga något om huruvida deras inställning påverkar den produkt de gör, alltså om det finns skillnader i resultatet av det arbete som görs på Södra Sidan och GöteborgDirekt. Materialet hade varit intressant att komplettera med deltagande observation, exempelvis under redaktionernas morgonmöten, för att observera hur samtalen går och vilka jobb som prioriteras. Men för att deltagande observation ska ha ett värde, måste de personer som studeras bli så vana vid forskaren att de slappnar av och nästintill glömmer bort att hen är där. På grund av att vi haft begränsad tid skulle vi haft svårt att bli “en fluga på väggen” (Ibid 2012:303ff).

För att analysera ett material som bygger på samtalsintervjuer är det viktigt att uppnå ett lagom antal intervjupersoner. Ofta intervjuar man personer tills det uppstått teoretisk mättnad, alltså då det inte framkommer fler perspektiv även om man skulle göra fler intervjuer. Beprövad erfarenhet har visat att det brukar räcka med omkring 10 svarspersoner, men detta varierar givetvis alltid beroende på studie (Esaiasson & Gilljam et al 2012:63ff, 2012:259). Vi bedömde att åtta intervjuer, fyra på Södra Sidan och fyra på GöteborgDirekt, skulle vara lagom för omfattningen på uppsatsen och för att få en tillräcklig bild av journalisterna på de olika redaktionerna. Eftersom redaktionerna är små har vi i princip intervjuat alla vi har kunnat få tag på.

Huruvida studier av enskilda fall kan generaliseras har diskuterats inom forskningen. Frågan har främst handlat om att förstå hur och när man kan generalisera från ett fall till ett annat. Kvale och Brinkmann menar att frågan om generaliserbarhet inom kvalitativ forskning bör handla om ifall ”den kunskap som producerats i en specifik intervju kan överföras till andra relevanta situationer” (Kvale & Brinkmann 2009:281).

Urvalet i vår studie består av åtta intervjupersoner på två olika redaktioner. Varje intervjuperson är unik, och andra intervjupersoner hade troligen gett ett annat resultat. Vi kan inte heller utesluta att våra intervjupersoner har intresse av att framställa sig positivt när de pratar om hur de arbetar, och utelämnar sådant som är känsligt, eller som de inte vill ska komma ut av andra skäl. Eftersom många av journalisterna var positiva till public journalism som idé, var vi noggranna med att förhålla oss kritiskt till detta, och vilka konsekvenser ett sådant förhållningssätt kan få.

De likheter som vi anser gör tidningarna jämförbara kan också ses som en nackdel. Vårt urval består av tidningar som verkar på en väldigt lokal nivå och som finansieras av annonser, samt att redaktionerna är små. Att de tillhör samma koncern är ytterligare en faktor som gör att urvalet är koncentrerat till en väldigt liten del av medieutbudet, och det finns förstås många medier i Sverige som verkar på helt andra villkor och med en helt annan storleksapparat. Det kan inte heller uteslutas att faktorer specifika för just de här redaktionerna har kunnat påverka resultatet.

En sådan omständighet som kan tänkas påverka representativiteten i urvalet, och därmed validiteten, är att GöteborgDirekt just genomgått en omorganisation. I den nya lanseringen anas en redaktion där roller och arbetssätt inte riktigt satt sig än. Flera av reportrarna är relativt nyanställda. Det har under tiden för uppsatsen inte funnits någon ordinarie chefredaktör, och en reporter har haft rollen som tillförordnad nyhetschef. Det har gjort att chefsperspektivet delvis saknas på GöteborgDirekt. Vi har inte heller kunnat få fram information om GöteborgDirekts bakgrund, från tiden innan de köptes upp av DirektPress. Deras tidigare ägare har avböjt att svara på frågor. Vi har också varit i kontakt med medieforskaren Ingela Wadbring som menar att det är mycket troligt att de har en kommersiell snarare än en ideologisk bakgrund, vilket är fallet med de flesta gratistidningar. Vår undersökning har en övervikt på bakgrund om Södra Sidan och det hade gett en mer balanserad tyngd om vi också vetat mer om GöteborgDirekts historia. Vi har också försökt få

ut båda tidningarnas redaktionspolicy, men har tyvärr inte fått möjlighet att ta del av de dokumenten. Det hade varit intressant att jämföra deras policy på pappret med hur de själva tänker kring journalistrollen.

Möjligheten att generalisera den här studiens resultat kompliceras också av att public journalism är ett svårfångat begrepp. Som tidigare forskning visat finns ingen entydig definition av vad public journalism är, varken i teorin eller praktiken. Man kan till exempel tänka sig att journalister som säger sig utgå från public journalism även granskar makthavare, vilket inte var fallet bland de journalister som vi intervjuade. En annan undersökande studie av journalister som har public journalism som underliggande ideologisk ståndpunkt skulle därför kunna nå andra resultat. Det är därför omöjligt att generalisera våra resultat till public-journalism-journalister i Sverige i stort. Som vi tidigare nämnt utgår vi bara från journalisternas perspektiv, vilket enbart är en aspekt av många möjliga metoder för att söka kunskap om journalistrollen.

Trots det tror vi att vår studie kan ge nyttig kunskap om vilka problem som kan uppstå för journalister som utgår från idén att journalistiken ska bidra till ett samtal där alla kan delta. Och en sådan idé behöver nödvändigtvis inte handla om att anamma en ideologi om public journalism, utan kan begränsas till att exempelvis gälla särskilda projekt eller artikelserier på helt vanliga nyhetsredaktioner.

Reliabilitet

Även om vi anser att samtalsintervjun som metod är bäst lämpad för att besvara våra frågeställningar, finns även brister med det metodologiska tillvägagångssättet. Inom den kvalitativa forskningen är forskaren som person en viktig del i beaktandet av en studies validitet (Kvale & Brinkmann 2009:266). Vem som gör en intervju spelar stor roll eftersom varje person bär med sig sin egen erfarenhet och troligtvis ställer annorlunda följdfrågor. Forskaren kan påverka intervjupersonen på ett omedvetet sätt, genom exempelvis "uttal, mimik och gester när frågorna läses upp", men också kön och ålder kan påverka (Esaiasson & Gilljam et al 2012:235). Att vi är tre personer som gjort olika intervjuer har självklart påverkat resultatet. I och med att vi använt oss av en semistrukturerad intervjuform, är det högst troligt att intervjuförloppet hade sett annorlunda ut om en och samma person utförde alla intervjuer. Det blev också tydligt i vår analys av materialet, då vi upptäckte att vi hade bättre förståelse för de intervjuer där vi själva medverkat, eftersom vi kunnat ta hänsyn till röstläge och kroppsspråk och på ett annat sätt mindes vad intervjupersonerna pratat om. Vi tror dock att likheten oss emellan ändå gör att vi har en liknande förståelse för materialet, eftersom vi gått samma utbildning, är i samma ålder, har liknande värderingar och alla är kvinnor. Om vi hade haft mer tid hade det varit en fördel att göra alla intervjuer tillsammans, men det skulle också kunna göra intervjusituationen ojämlig: tre forskare och en intervjuperson.

Under intervjuerna tog flera intervjupersoner själva upp frågor som vi hade tänkt ställa, och man kan såklart även tänka sig att svaret skulle blivit ett annat om frågan ställdes som det stod på frågelistan, än att ämnet kom upp av sig självt. För att ändå säkerställa kvalitén i intervjuerna var vi noga med att tillsammans utforma vår frågelista och formulerade om frågorna många gånger. Vi diskuterade varje fråga i sig för att säkerställa att vi verkligen var överens om vad det var vi sökte ett svar på.

En av oss gjorde två veckors praktik på GöteborgDirekt i februari 2016. Eftersom det kan vara svårt att få rätt distans till någon man känner (Ibid 2012:259) intervjuade den av oss som gjort praktik de journalister som börjat efter praktikperioden var slut samt en journalist som hon inte haft särskilt mycket kontakt med.

Transkribering av intervjuer är ett moment som kan generera olika resultat beroende på exempelvis transkriberarens stil och uppfattningsförmåga. Ett sätt att säkerställa reliabiliteten vid transkribering av samtalsintervjuer är därför att låta två personer transkribera samma text för att se var texterna går isär (Kvale & Brinkmann 2009:200) Även om det hade varit önskvärt har det på grund av tidsbrist inte varit praktiskt möjligt för oss med ett sådant tillvägagångssätt. Istället pratade vi om upplägget för transkriberingen för att den skulle bli så lik som möjligt oss emellan. Efter diskussioner kom vi överens om att transkribera talspråket så långt det är möjligt, men utelämna hummanden, stakningar, långa pauser eller upprepade ord. Även om man kan argumentera för att även sådana ljud bidrar till förståelsen av det som sägs, ansåg vi att exaktheten inte i någon högre utsträckning skulle förändra vår uppfattning av materialet.

RESULTAT OCH ANALYS

Att samtala?

I centrum för den här studien står journalistrollen och hur den konstrueras av journalister på Södra Sidan som har public journalism som ideal, i jämförelse med journalister på GöteborgDirekt som inte har detta uttalade ideal. Vårt material visar att public journalism som ideal öppnar flera möjligheter för att låta medborgarna få en mer aktiv roll i journalistiken. Men att utmana ett traditionsenligt journalistiskt ideal, som journalisterna på Södra Sidan till viss del gör, är ingen liten uppgift. Som vi kan visa i vårt resultat, ställs journalisterna inför många dilemman.

I vår analys kommer vi utgå från Habermas deliberativa samtal, där fokus ligger på att lyssna, och uppnå en förståelse personer emellan, snarare än att komma fram till konkreta resultat. Med utgångspunkt i att det finns en kontaktyta mellan journalisterna och medborgarna, vill vi se hur det mötet kan förstås. Vi kommer börja analysen under rubriken *Uppdraget*, med en inblick i hur journalisterna samlat beskriver de båda tidningarnas journalistik - helt enkelt vad de gör och inte gör. Därefter kommer vi fokusera på fyra olika områden i förhållande till samtalet. Dels *vem* som för samtalet, *var* samtalet förs, *hur* samtalet förs, men även *vad som står i vägen* för samtalet.

Uppdraget

I vårt material kan vi se att det journalistiska uppdraget på de båda redaktionerna och bland de olika journalisterna formuleras på ett skiftande sätt. Det finns olika uppfattningar om vad de ska skriva om, vem de ska skriva om, men också hur lokaljournalistiken ska vara. Dessutom beskriver vi hur de under den senaste tiden arbetat med medborgarnära initiativ i praktiken.

Vardag viktigare än blåljus

GöteborgDirekt och Södra Sidan är lokaltidningar vars målgrupp är alla som bor i deras upptagningsområde. Vad som är deras lokaljournalistiska nisch skiljer sig delvis åt mellan tidningarna. GöteborgDirekt ger en bred bild av deras fokus för lokaljournalistik. De ska satsa på lokala nyheter, både lättsamma och mer tunga ämnen, men som läsarna kan känna är en del av det liv de lever.

Allting som har med göteborgarnas vardag kan man säga är viktigt, det vill säga skola, förskola, kollektivtrafik och ombyggnationer i vägnät, bostadsbrist. Det som alla har en igenkänningsfaktor i på nåt sätt, just att människor kan relatera till det närstans. - Tomas

Samtidigt är GöteborgDirekt noga med att betona relevansen. Lokaljournalistiken ska inte handla om att lyfta allt som händer lokalt eller berätta om lokala projekt, föreningar eller

initiativ. Det måste finnas en nyhetskrok, något som gör att det blir intressant att ta del av för en större allmänhet.

Även Södra Sidan berättar att de sysslar med klassisk lokalbevakning, som byggplaner, vad som händer med skolor och barnomsorg. Det är en bevakning som enligt en av journalisterna sker på ett ”ganska rakt sätt”. Samtidigt fokuserar Södra Sidan på att involvera medborgarna på ett mer aktivt sätt.

Uppgiften har ju varit från början att göra fler människor delaktiga i samhällsdiskussionen och att få fler människor, särskilt de som av olika skäl står utanför samhällsdiskussionen, att vilja flytta in igen och ta plats på det offentliga torget. - Fredrik

Rapporteringen om blåljus, olyckor och brott är nedtonad i de båda tidningarna.

GöteborgDirekt uppger att det delvis beror på att de är en veckotidning. På Södra Sidan är det en bortprioritering, i och med att de vill fokusera på just medborgarnära journalistik, och lyfta upp exempelvis brott som ett samhällsproblem att diskutera snarare än som en rak nyhet. De berättar även att de inte jobbar med grävande journalistik.

Vi går inte in särskilt mycket och lägger en vecka på att gräva - hur är det egentligen och missförhållanden och sådär, utan vår kritiska journalistik handlar ju mer om samhällslivet utanför de offentliga organen. - Fredrik

Journalisterna på GöteborgDirekt nämner inte att de har som mål att gräva, men är i nuläget en tidning som gör mer ”vanlig” lokalbevakning. De utgår mycket från kommunens diarium och postlistor, men i grunden är fokus att skriva om det som har med göteborgarnas vardag att göra.

“Vanliga människor”

Förutom den klassiska nyhetsbevakningen har båda tidningarna ett fokus på ”vanliga människor”. GöteborgDirekt skriver under hashtaggen #ViärGöteborg om ”vanliga göteborgare” i personporträttets jag-form. Under vinjetten lyfter de fram personer som har en rolig historia att berätta. Det kan vara att de drivit en lokal butik i många år, eller har ett ovanligt intresse. De har även en vinjett som heter Nyöppnat, där de skriver om nystartade företag eller projekt. Vinjetterna gör att de inte behöver någon direkt nyhetsanknytning, men kravet på en allmänintresse finns fortfarande kvar.

Södra Sidan har den återkommande vinjetten På Torget, ett uppslag som tar upp en mer samhällsrelevant fråga. Syftet är att täcka ett tema ganska brett, angripa en fråga från flera håll och ta hjälp av läsarna för att besvara den. På Torget innehåller ofta flera artiklar med olika personer som får fundera kring ett ämne, och vinjetten beskrivs av en av reporterna som Södra Sidans själ. Teman som tidningen har lyft under den senaste tiden är bland annat otrygghet och utanförskap.

Medborgarnära initiativ

GöteborgDirekt har försökt att rekrytera personer till en läsarpanel. Tanken var att samla upp emot 1000 personer och kunna ställa en fråga till panelen för att sedan använda sig av resultatet och presentera det i tidningen. Den största diskussionen som förs med läsarna sker via Facebook, där de också arbetar med att ställa frågor i olika grupper, för att få input eller uppslag till artiklar. Nyligen gick de ut på sin egen sida och frågade efter förslag på namn på den tilltänkta linbanan som ska byggas över Göta älv. De fick in flera hundra förslag, vilket byggde en förstasida och en artikel i tidningen. De har även under hösten 2016, i samband med sin lansering som GöteborgDirekt, åkt runt till fem olika torg för att möta läsare och fråga vad de vill läsa om. Tidigare gjorde de försök med läsarbloggar, men det lade de ner då det var svårt att knyta upp krönikörer som kunde hålla uppe ett intresse att skriva för tidningen på ideell basis under en längre tid. Det kan jämföras med de amerikanska fallstudier som visade på att det i vissa fall behövdes incitament som pengar eller annan uppmuntran för att delta i läsarpaneler (Pew Center for Civic journalism 2002).

Södra Sidan uppger att de jobbar mindre med de medborgarnära metoder de tidigare använt sig av, som att stå på torget, hålla panelsamtal eller göra olika skolprojekt. Men det är fortfarande något de strävar efter. En av reporterna har jobbat mer med skolprojekt, exempelvis fick elever i en skola i Visättra skriva om hur de ser på området idag och framtiden för Visättra, vilket blev en bilaga till Södra Sidan. Skolprojektet syftade bland annat till att få elever att själva skriva texter till tidningen. En annan reporter vi intervjuade har jobbat mer med läsarpaneler. I ett projekt samlades folk från norra och södra Botkyrka för att diskutera hur de ser på Botkyrka, på varandra, och hur andra ser på dem. Paneldiskussionen var en del av en bilaga med namnet "Bullshit Botkyrka" vars syfte var att utmana fördomar som finns mellan olika grupper i Botkyrka.

Hur lokalt är lokalt?

Många förorter eller stadsdelar i Göteborg och Stockholm är lika stora som en vanlig svensk småstad. Flera reportrar talade om svårigheten att hitta rätt i hur lokala deras nyheter skulle vara. Elin som är nyanställd på GöteborgDirekt återkommer till att hon ännu inte riktigt förstått arbetssättet. Hon är förvånad över att de kan skriva om ett väggupp som påverkar ett fåtal människor i ett visst kvarter. Samtidigt har GöteborgDirekt som mål att täcka hela Göteborg, att något som händer i Angered också ska vara intressant för läsarna i Västra Frölunda. Förut, för ungefär ett halvår sen, när tidningarna hette Tidningen Hisingen, Tidningen Centrum etc. var det kravet inte lika stort. En annan reporter påpekar också att hennes stadsdel innehåller en fjärdedel av Göteborgs befolkning och att det finns vitt skilda områden vad det gäller till exempel inkomst och etnicitet hos lokalbefolkningen. I Stockholm finns samma problematik.

Många i Skogås känner till exempel inte att de är en del av Huddinge, så dom klagar ofta på att vi har för mycket Huddingegrejer i Huddingetidningen. Då tycker dom såhär att "hörrni, vi är inte en del av Huddinge, vi vill inte läsa om Huddinge centrum" - Daniel

På Södra Sidan försöker de ta hänsyn till läsarna på så vis att de som medborgare ändå delar kommunpolitiken och kan mötas i många övergripande frågor.

Många har också en bild av oss att vi täcker södra förorterna, och att vi bara skriver om den specifika förortsproblematiken och att vårt uppdrag kanske är att nyansera det. Men vi är ju en tidning som kommer ut i jättestora områden, så våran journalistik handlar snarare om mötet, att få människor att mötas i Stockholm, som är en sjukt segregerad stad med många fysiska barriärer. Så det är det stora uppdraget. - Daniel

GöteborgDirekt har ett uppslag i varje tidning som berör ett specifikt område, men resten av tidningen består mestadels av artiklar från andra stadsdelar. En av nyheterna på GöteborgDirekt är att en av reportrarna ska bevaka förortsfrågor lite extra, oavsett i vilket geografiskt område förorten ligger.

Där är min ambition att göra det här som dom [i förorten] efterfrågar: att inte bara komma när det händer nånting, men inte heller bara göra det här tråkiga att "vi har en kulturförening som vill synas". Att prata om dom här frågorna som är viktiga ... trångboddhet, papparollen, mediebilderna ... Varför klagar de på medias bild av förorten, varför är det viktigt? - Charlotte

Trots att Charlotte på GöteborgDirekt är kritisk till konceptet public journalism kommer hon nära det sättet att arbeta när hon fokuserar på de så kallade förortsfrågorna. För att återknyta till Habermas får det som händer i människors vardag, det vill säga livsvärlden, synas i media och bli en del av systemet och det offentliga samtalet. När medborgarna – som i fallet med stadsdelen Skogås – känner att tidningen inte handlar om deras specifika område ökar klyftan mellan livsvärlden och systemet. Även om journalisterna har som mål att skapa en slags *Verständigung* genom att knyta samman områdena och skriva om övergripande frågor.

Sammanfattningsvis har nyhetsförmedlingen på GöteborgDirekt en tydligare uttalad förankring i klassisk lokalbevakning av kommunpolitiken än på Södra Sidan, även om också de jobbar med nyheter som bygger på politiska beslut. Synen på vad som är lokala nyheter skiljer sig något åt, bland annat genom strukturen för hur tidningarna bevakar de geografiska områdena. Södra Sidans olika editioner är mer centrerade kring sina respektive områden med extra nyheter från kringområden, medan GöteborgDirekt kan ses som en lokaltidning för Göteborg med vissa sidor för de lokala stadsdelarna.

Vårt material visar också att både Södra Sidan och GöteborgDirekt pratar om "vanliga människor" som ett nav för den journalistiska bevakningen. Det är både deras målgrupp, som ska ta del av tidningen, men också de som tidningen ska handla om i stor utsträckning. Men hur ska man se på relationen mellan journalister och "de vanliga människorna"? Är de publik, medborgare, läsare, boende, konsument? Som redan nämnts jobbar tidningarna på olika sätt med att aktivt nå läsarna i processen att skapa innehåll för tidningen. Vilken roll de "vanliga människorna" får, och hur journalisterna ser på relationen med dem, är något vi återkommer till längre ner i analysen.

Vems samtal förs på torget?

Centralt för journalistrollen är journalistens förhållande till publiken, vilken publiksyn journalisten har. Demokratisynen är i sin tur central för hur journalisterna ser på publiken; är de aktiva demokratiskapare eller passiva illustrationer i journalistiken? Som tidigare beskrivits är det som skiljer ut public journalism från traditionell journalistik viljan att fokusera mer på medborgarnas aktiva roll i demokratin, det som Habermas kallar deliberativ demokrati. Detta skiljer ut sig från traditionell journalistik som kan tänkas ha en i grunden mer elitdemokratisk demokratisyn (Theorin 2011:35). Inom public journalism blir publikorienteringen, journalistens vilja att ta in synpunkter från publiken, extra central. Men vart går gränserna för medborgarnas deltagande? Hur mycket ska publiken tillåtas att forma journalistiken? Och vilka roller tillåts medborgarna att ta?

Samtala med case eller aktörer?

I vårt material kunde vi se att våra intervjupersoner hade olika demokratisyn. Vi kunde också se att samtliga av intervjupersonerna på Södra Sidan hade en demokratisyn som i stor utsträckning närmade sig den deliberativa demokratin. På GöteborgDirekt däremot, var uppfattningarna mer differentierade.

Anna på Södra Sidan berättar att det var när hon studerade till journalist i Chile, och kom i kontakt med public journalism, som hon fick inspirationen till hur hon ville arbeta. Hon beskriver det som att hon främst vill utgå från medborgarnas röster.

När man lägger örat mot gatan, och frågar folk direkt "hur påverkar det här problemet dig?" utan att du hela tiden ska förhålla dig till tjänsteskrivelser. Fast självklart du följer ju också de vanliga och traditionella metoderna för att hitta nyheter. Men samtidigt gör du det lilla extra för att faktiskt höra det från människor. - Anna

Charlotte på GöteborgDirekt däremot menar att det främst är journalistens uppgift att välja vad som blir nyheter, och att det är en viktig del av den journalistiska yrkesrollen. Eftersom det ingår i den journalistiska professionen att värdera vad som blir en nyhet känner hon sig skeptisk till public journalism som arbetsmetod. Charlotte är inte beredd att överge dessa professionsideal för att låta medborgarna få en mer aktiv roll i journalistiken.

Men det ligger ju i yrkeskunskapen att veta vad som är intressanta nyheter. Folk vet ofta inte själva vad de vill läsa om ... När vi var ute på den här turnén och frågade folk "vad vill ni att vi ska skriva om?" Nio gånger av tio vet man inte eller så får man luddiga svar. Nu menar jag inte att det är nåt dåligt eller att folk är korkade, men det är ju det som är vår uppgift att veta vad folk vill veta... Jag är skeptisk till själva konceptet tror jag. - Charlotte

Däremot poängterar Charlotte att det är viktigt att ha med många "vanliga människor" och "case" i tidningen. Men hon är tydlig med att medborgarna och de officiella källorna har olika roller.

Jag kan ju inte ringa "Kalle Karlsson" och fråga varför simhallarna är dåliga. Makthavare är ju alltid makthavare. Däremot vill man alltid ha med "Kalle Karlssons" perspektiv: "Det

är skitjobbigt för mig när den här simhallen inte är handikappanpassad”. Men rätt sak på rätt plats. Medborgarna är medborgare och experterna är experterna. – Charlotte

Daniel på Södra Sidan däremot, menar att medborgarna inte enbart ska vara ”case” i rapporteringen, utan att de även ska ses som ”experter” i det hänseende att de också ska tillfrågas om tänkbara lösningar på problemet.

Vi jobbar också med case, men vi får inte glömma att också fråga ”Agda”: Vad tror du att samhället kan göra för att få bukt med det här problemet? Vad kan du göra, och vad kan dina grannar göra, och vad kan vi göra tillsammans? Vilka krav ska vi ställa på myndigheterna? Sen kanske vi går ut och frågar och gör en enkät med andra folk i vårt område och så kommer folk med idéer, och så har vi samlat ihop ett gäng lösningar och konstruktiva förslag; ”det är såhär vi borde göra...” Så kanske jag ringer en politiker och säger ”kolla, det finns en massa bra lösningar på det här problemet.” - Daniel

Även Tomas på GöteborgDirekt menar att medborgarna till stor del är experter på sina egna områden, och att deras röst är minst lika viktig, eller viktigare än officiella källor.

Man väljer att prata med människorna som bor i kvarteren istället för att prata med experterna som säger att de vet allt om kvarteret. Det blir lite konstigt om man drar ut en professor som kan allting om nånting, och säger sig ha lösningen. Det blir lite konstigt då om man lämnar människorna utanför, för det är nästan deras vardag som man pratar om, det blir lite som att man tar fram en expert som klappar dom på huvudet, eller hur jag ska förklara. Så vi vill hellre då fånga lokalbornas syn på saken. - Tomas

Fredrik på Södra Sidan beskriver det som ett problem att medborgarna vanligtvis inte ses som aktörer i rapporteringen. Han förespråkar en journalistik där medborgarna i större utsträckning ses som aktiva problemlösare.

Folk är ju som regel inte vana vid att bli tagna i anspråk som medskapare av samhället och det är just det som är så att säga roten. Så det mest konkreta och användbara verktyget för en journalist som vill göra skillnad är ju att alltid behandla folk som potentiella problemlösare, potentiella medskapare, vars medverkan är betydelsefull. Och där har man som journalist oerhörda möjligheter att göra det ena eller det andra. - Fredrik

Sammanfattningsvis kan vi se en tendens i att journalisterna drar åt en deliberativ demokratisyn istället för en elitdemokratisk. Men uppfattningarna på GöteborgDirekt är mer differentierade än vad de är på Södra Sidan. Det faktum att Södra Sidan har sin ideologiska grund i just public journalism tror vi är en faktor som kan göra att journalisterna på Södra Sidan i högre grad fokuserar på medborgarna som aktörer som ska vara aktiva i samhällsdebatten.

Professionaliseringen av journalistyrket innebär att gemensamma värderingar och arbetssätt har skapats inom yrkeskåren (Wiik & Djerf-Pierre 2012:183). Det är tydligt att ett par av journalisterna på GöteborgDirekt lutar sig mot denna profession där de gemensamma värderingarna styr bland annat vad som blir en nyhet och hur man som journalist förhåller sig

till medborgare och makthavare. Journalisterna på Södra Sidan tycks mer benägna att lämna denna yrkesroll till förmån för att låta medborgarna ta en mer aktiv del i journalistiken.

Flera av journalisterna uttrycker också att de ser en problematik i att det som Habermas kallar *systemet* så att säga invaderar *livsvärlden* och gör att medborgarna förlorar sitt aktörskap. Vi ser en vilja att, framförallt på Södra Sidan, ge tillbaka aktörskapet till medborgarna genom att främst fokusera på deras perspektiv, perspektiven från systemet får komma i andra hand. Detta kan illustreras särskilt väl med exemplet från Södra Sidan där medborgarna får presentera lösningar till politikerna, istället för tvärtom.

Medborgarnas eller maktens samtal

Teoretiskt sett kan man tänka sig att ett resultat av att förflytta fokus till medborgarnas agenda blir att det starka journalistidealet att granska makten hamnar i skymundan. Detta var också något vi kunde skönja i materialet. Återigen var det journalisterna på Södra Sidan som var mest benägna att frångå de traditionella journalistidealen. Flera av dem uttryckte att de prioriterade bort att granska makten till förmån för att granska medborgarnas livssituation. Journalisterna på GöteborgDirekt sade sig i större utsträckning vilja fokusera både på medborgarnas perspektiv och på det traditionella uppdraget att granska makthavare.

Fredrik på Södra Sidan menar att det är ett medvetet val att de fokuserar på medborgarnas verklighet istället för att granska makthavare. Han säger att man kan se det som en brist ur allmän synvinkel, men att de helt enkelt valt ett annat perspektiv.

När vi vill göra seriös journalistik handlar det om hur saker och ting funkar ute i verkligheten snarare än att vi går in i korridorerna och försöker avslöja tjänstemännen som fiffjar eller så. Där gör vi ett val, kan man säga. - Fredrik

Sofie på GöteborgDirekt menar däremot att granskningen av makten är en viktig del av lokaljournalistiken. Hon säger att Göteborgs-Posten som har en mer övergripande bevakning av Göteborg ofta missar vad som händer i de enskilda stadsdelsnämnderna, och därför har GöteborgDirekts granskande sida stor betydelse på lokal nivå.

Det behövs ju också nån som ställer frågor kring olika saker "hur tänkte ni här", "hur har ni använt dom här pengarna". Jag tycker nog det är ganska viktigt, man behöver få den informationen som medborgare liksom. - Sofie

Anna berättar att Södra Sidan får kritik för att de gör "feel-good" journalistik. Men hon menar att det inte är någon mening med att enbart rapportera om problemen som finns, eftersom lokalbefolkningen redan känner till dem. Därför fokuserar hon hellre på de projekt och initiativ som tas för att lösa olika problem.

Om vi väljer kanske tio positiva nyheter så kanske de andra medierna väljer två. Och i den jämförelsen blir vi ju som en "feel-good tidning". Men samtidigt så tänker vi, vad är meningen med att vi repeterar samma sak, samma grej, brinnande bilar, kriminalitet? Det vet folk redan här. - Anna

Charlotte på GöteborgDirekt menar att hon utgår från ”klassisk nyhetsvärdering” när hon väljer vad hon ska göra för jobb. Hon säger att hennes uppgift är att göra journalistik som hjälper människor att göra välinformerade beslut, som att välja rätt skola eller vem de ska rösta på i nästa val.

Det är klassisk nyhetsvärdering egentligen. Sånt som berör många. Antingen sånt som berör många eller sånt som är spännande och intressant, som sticker ut och är annorlunda. Pengar som har fifflats bort ...- Charlotte

Sammanfattningsvis kan vi se en tendens att journalisterna på Södra Sidan, vars underliggande ideologi är public journalism, fokuserar mer på processerna i Habermas livsvärld istället för på processerna i systemet. Det tycks också vara ett medvetet val att vända bort blicken från makten, mot de medborgerliga processerna ute i samhället. En konsekvens av detta blir att det traditionellt starka yrkesidealet ”att granska makten” tycks bli svagare. Journalisterna på Södra Sidan avviker på så vis från det yrkesideal som är allra starkast bland den svenska journalistkåren i övrigt (Wiik 2010:85).

Journalisterna på GöteborgDirekt som inte har public journalism som uttalat mål, försöker istället i högre grad att balansera fokus mellan systemet och livsvärlden. Återigen kan vi konstatera att hos journalisterna på Södra Sidan ligger den deliberativa demokratisynen närmast till hands, medan journalisterna på GöteborgDirekt blir mer flytande mellan de olika demokratiidealen.

Ett polariserat samhälle

Något vi reagerade på var att en stor del av intervjupersonerna självmant tog upp tematiken att samhället blir allt mer polariserat, att det slits isär. Flera av intervjupersonerna talade också om vikten av att försöka överbrygga den här upplevda klyftan i samhället. Framförallt pratade flera av våra intervjupersoner om att de var oroliga för att de inte i tillräckligt hög utsträckning lyfte sverigedemokraters perspektiv. Flera menade att detta var problematiskt eftersom om dessa personer inte känner sig representerade i tidningen, riskerar den här gruppen att radikaliseras ytterligare och söka sig bort från medierna, till sina åsiktsbubblor. Vi fick också reda på att detta var en ny diskussion på redaktionerna, och riktigt hur man skulle förhålla sig, och var de publicistiska gränsdragningarna skulle göras, var inte helt tydligt.

Det var främst på Södra Sidan som flera av journalisterna lyfte upp den här tematiken. På GöteborgDirekt var tendensen inte alls lika stark. Camilla på Södra Sidan betonar att det är en svår balansgång, att både lyfta sverigedemokraters perspektiv, och att värna de mänskliga rättigheterna. Men hon menar att eftersom sverigedemokrater är en del av deras publik, så måste människor med den här typen av åsikter få utrymme i tidningen.

Vi kan ju inte säga att “ni får inte vara med, det ni säger är inte okej”, vi kan ju liksom inte bara avfärda det utan vi måste ju bjuda in dom till samtalet också. Det är vårt uppdrag att få dom att känna sig lyssnade på och få delta i samtalet och att det kan bli nånting konstruktivt

av det. Det är en svår balansgång att låta dom få ut sina tankar utan att det går över gränsen och sen hitta ett sätt att balansera det, så det blir konstruktivt för läsarna. - Camilla

Elin på GöteborgDirekt menar att de utgår mycket från nyanländas perspektiv när de skriver om flyktingfrågor, och att hon skulle vilja se andra perspektiv i tidningen. Annars är hon rädd att journalistiken bidrar till att polarisera samhället ytterligare.

Jag tänker att vi är väldigt snabba med att utpeka människor som rasister till exempel, men vi tar oss inte tid egentligen till att se vad de har för problem. Vad är det som gör att dom anser att, säg ett bygge eller brist på lägenheter är ett problem för dom. Vi drar dom snabbt över en kam och säger att dom är rasister istället för att ta reda på hur deras verklighet ser ut. - Elin

Elin tycker också att det är problematiskt om den här gruppen vänder sig bort från medierna, och det är något som hon vill undvika.

Det kommer ju vara ett demokratiskt problem, för det är nog väldigt svårt att locka tillbaka dom sen om dom väl har tappat förtroendet för att vi inte är objektiva i vår nyhetsbedömning och i hur vi väljer ut nyheter. - Elin

Daniel på Södra Sidan menar att han tänker att han kan locka till sig den här gruppen genom att spetsa till en rubrik eller en ingress. På det viset kan artikeln locka till sig läsare som kan få en mer nyanserad verklighetsuppfattning om de väl läser artikeln.

I sådana typer av texter [läsarpaneler] kan jag ibland skriva i ingressen till exempel; "Har invandringen gått för långt?" Man kan skriva såna frågor som kan vara väldigt polariserande, men så länge det är frågor kan man landa i något jävligt konstruktivt i själva samtalet. Man får försöka locka till sig dom som kanske har mest behov av att läsa texten. - Daniel

Fredrik på Södra Sidan anser också att de som journalister måste skaffa sig fler kontaktytor hos gruppen SD-väljare.

Särskilt att vara journalist på ett sånt här ställe är ju i sig själv ett uttryck för att man har värderingar eller tankar om samhällets mål och så som är raka motsatsen till vad ska man säga, SD-perspektivet, eller hur? Så rent systematiskt och strukturellt så har man förfrämligat sig från ett perspektiv som är oerhört viktigt att inte vara förfrämligad inför. - Fredrik

Vi frågar flera av journalisterna som lyfter den här tematiken var den publicistiska gränsen går. Vi får inte några tydliga svar, men flera lyfter att "ingen får kränkas" i tidningen. Flera lyfter också upp att det är viktigt att fråga *varför* den här gruppen tycker som den gör. Anna uttrycker det på följande sätt:

Jag tror att gränsen är att du aldrig får sätta dig över eller kränka någon. Men vi måste ju prata om rasism, det finns ju. Vad får människor att känna såhär? Det är det vi alltid frågar

oss. Vad gör att det finns många i Södra Botkyrka som röstar på SD? Varför känner dom att den gruppen representerar dom? Och där försöker vi gå till roten, till kärnan. - Anna

Vi får också några konkreta exempel på hur Södra Sidan arbetat för att lyfta det här perspektivet mer. Bland annat berättar Daniel om att han kontaktade flera personer som skrev rasistiska saker i en diskussionstråd om ett boende för ensamkommande barn som skulle startas i området. Han intervjuade dem och de skulle få säga sin åsikt i tidningen, men det slutade med att intervjupersonerna själva nyanserade sina citat. Man skulle kunna se det som att intervjupersonerna själva, och inte journalisten, såg till att de mest extrema uttalandena inte kom in i tidningen.

Camilla berättar om en artikelserie som inleddes med att en äldre man med främlingsfientliga åsikter fick en lång intervju i tidningen. Men hon reflekterar över om det blev lyckat.

Den första artikeln som var bara hans bild blev väldigt spridd och uppskattad bland folk som kände igen sig i honom. Men om de läsarna som uppskattade den följde serien sen, det vet vi inte. Och gjorde de inte det, då gav det kanske inte så mycket egentligen att ge honom det utrymmet. För vår poäng måste ju vara att ge någonting mer än att bara förstärka deras känsla, å andra sidan så var det nog bra att vi visade att vi vågar ta in den typen av resonemang i tidningen också. - Camilla

Sammanfattningsvis kan vi säga att flertalet journalister lyfter upp tematiken att samhället blivit mer polariserat. Journalisterna oroar sig också för att de inte i tillräckligt hög utsträckning lyfter upp ”allas perspektiv”, och då menar de främst att de inte i tillräckligt hög grad diskuterar åsikter som drar åt det främlingsfientliga hållet. Journalisterna ser det också som sin uppgift att minska polariseringen i samhället, något som de tror är möjligt genom att i högre grad lyfta även detta perspektiv i tidningen. Vi kan tydligt se att det är hos journalisterna på Södra Sidan som de här tendenserna är starkast. De tar på sig rollen som pedagoger. Vi kan också se det som att i konflikten mellan att förhålla sig självständig, kritisk och granskande och att vara publikorienterad, blir publikorienteringen viktigast.

Det är också återigen tydligt att det deliberativa demokratiidealet är i fokus på Södra Sidan. Journalisterna ser samtalet medborgarna emellan som en central del i demokratin. Det är också tydligt att journalisterna tror på möjligheten att få människor att mötas i ett respektfullt samtal där Habermas Verständigung råder. Detta trots att de beskriver ett samhälle med ett hårdnande debattklimat och ökade klyftor mellan olika grupper. För att Verständigung ska uppnås krävs att samtalspartnerna ser till den andras situation. Frågan är hur ett sådant jämlikt samtal ska kunna uppnås i tidningen, och om det lyckas? Det märks att journalisterna ställs inför ett dilemma. Samtidigt som de vill att *alla* ska medverka i samtalet uppstår en konflikt när medborgarna inte lever upp till demokratiska värderingar. Journalisterna vill i grunden bjuda in den part i samtalet som de tycker saknas på tidningssidan, vem den parten än är. Detta kan exemplifieras med att en av reportrarna kan tänka sig att använda sig av ingresser som *”Har invandringen gått för långt?”*. Frågan är om en sådan ingress leder till Verständigung, ett jämlikt samtal, eller om det tvärtom kan leda till att motsättningarna ökar?

Något som kan bli problematiskt är när artiklar står för sig själva och uppföljningar kommer senare, som var fallet när Södra Sidan bjöd in den äldre mannen med främlingsfientliga åsikter. I det fallet skulle man med Melin-Higgins begrepp kunna säga att journalisten tar rollen som ofrivilligt språkrör åt en viss grupp, även om målet var att agera pedagog.

Var förs samtalet?

Våra intervjupersoner pratade mycket om vikten av att både vara ute på det fysiska torget och det digitala torget och då främst sociala medier. Men som Petter Beckman (2000 & 2003) tidigare påpekat fyller tidningssidan fortfarande en viktig funktion som mötesplats eller torg. Var journalisterna träffar medborgarna, var interaktionen äger rum, kan förklaras med begreppet publikkontakt. Publikkontakt leder indirekt till publikkunskap, det vill säga att journalisten bättre förstår vilka intressen medborgarna har och vad de vill läsa om (Andersson 2009). Nedan följer en kort presentation av de olika torgen.

Det fysiska torget

Några av reportrarna bor eller har bott i de områden de skriver om. De flesta tycker att det är en fördel att vara i händelsernas centrum, att se en lapp i mataffären eller en ny skylt som väcker intresse. Många av reportrarna menar att de hittar som bäst uppslag och får mest spontana idéer när de är ute och rör sig i sitt bevakningsområde.

Varför står det lyftkranar här eller varför är spårvagnen indragen här? ... Sånt man stöter på till vardags. - Charlotte.

Södra Sidans redaktion ligger på ett förortstorg medan GöteborgDirekts redaktion ligger i ett industriområde. Södra Sidan har på så vis närmare till sin publik rent fysiskt. De kan lättare skaffa sig publikkontakt och därmed publikkunskap eftersom de rör sig i några av medborgarnas miljö varje dag på väg till och från jobbet.

Jag bor där jag skriver och verkar. På många sätt ger det mig fördelar, ingångar, snack, som ingen annan kan få. Men samtidigt blir det väldigt personligt. Och det har varit svårt att behålla en sund balans där ibland. För man känner ju, och man blir förbannad och frustrerad ibland, det kommer liksom lite för nära. - Anna

Att ha en stor publikkontakt och publikkunskap kan, som vi ser av citatet ovan, även vara problematiskt. Det är något vi återkommer till i diskussionen om objektivitet.

Det digitala torget

En central tanke för de flesta reportrarna är att hitta samtalsämnen bland lokalbefolkningen. Det formuleras som att ”hitta de lokala snackisarna”, ”lyssna in vad folk pratar om” eller att ”fånga upp det som händer i området”. Förutom att vara på plats betonar många reportrar vikten av att vara på Facebook för att hitta just de lokala samtalsämnena. Närvaron i sociala medier kan fylla flera funktioner.

Det handlar ju dels om att bygga ett varumärke, men framförallt att bygga en relation, att det är där vi kan visa vad vi gör, vilka vi är och vad vi vill. Att det är som ett vardagsrum för alla nånstans. - Tomas

På Facebook får reportrarna kontakt med vad Tomas kallar ”nyckelpersoner” som är värdefulla för att nå en större publik. Om en nyckelperson börjar diskutera något de skrivit kan de få både mer uppmärksamhet och input i en viss fråga. Även reportrarna på Södra Sidan nämner Facebookgrupperna som en viktig källa för att höra hur snacket går. Daniel menar att det är som en ”guldgruva för journalister”, att människor pratar om allt från minsta lilla grej.

Papperstorget

Även om torget på internet får allt större betydelse som en mötesplats läggs mycket energi på att producera en papperstidning varje vecka både på GöteborgDirekt och Södra Sidan. Veckan är upplagd kring en deadline för pappret och parallellt produceras material till webben. En av reportrarna tror att många slänger tidningen och ser den som reklam medan andra hör av sig och är upprörda ifall tidningen uteblivit. Förutom att hamna i folks brevlådor finns också tidningen att hämta i ställ utanför flera lokala mataffärer. Fördelen med pappret, enligt journalisterna, är att medborgarna i högre utsträckning får möta varandra istället för att välja vilka de ska möta genom att klicka på internetlänkar som intresserar dem.

Det finns många som misstror medier, misstror politiker och som söker sig till andra typer av medier, och som lever i nån sorts sociala informationsbubblor, som de flesta kanske gör nuförtiden. Då blir det ännu viktigare att det finns en tidning som kommer hem i ens brevlåda, som man inte aktivt behöver välja, och som ger en annan bild och att den journalistiken faktiskt suger in alla, inte bara de som redan är intresserade. - Camilla

Sammanfattningsvis ser vi att det finns många beröringspunkter mellan de olika torgen. Att publikkontakt skapas såväl digitalt som ute på det fysiska torget. Ju mer frekvent den kontakten är desto mer ökar kunskapen om publiken och vilka de är. Nedan ska vi gå in på ett mer analytiskt plan för att se *hur* samtalet förs på de olika torgen.

Hur förs samtalet?

När journalisterna skapat kontakter bland medborgarna och skaffat sig viss kunskap om deras intressen blir det relevant att fråga sig hur samtalet förs. Vill journalisterna skapa dialog eller debatt? Tilltalet och samtalstonen spelar roll och kan minska barriären mellan medborgarnas livsvärld och systemet som journalisterna befinner sig i. Men om denna barriär minskar, hur går det då med det professionella idealet att vara objektiv?

Tilltal och samtalston

Sammantaget vad gäller pappret, webben och sociala medier vill både GöteborgDirekt och Södra Sidan ha ett tilltal som är lätt att förstå. Artiklarna är ofta korta och skrivna på ett rakt språk enligt vad journalisterna uppger.

Jag har en lillebror som är 20 och jag brukar alltid ha honom som referens och fråga: Skulle du palla läsa den här artikeln? - Anna

Södra Sidan menar att de vill vara en tidning för alla, men att ungdomar får extra stort utrymme i tidningen, eftersom de ofta har en aktiv roll i sina områden. Att ha ett ungt fokus är något som även journalisterna på GöteborgDirekt satsar på. De talar om att ha en “urban profil”. En av journalisterna lyfter fram att det även är viktigt att ha en ton som kan få folk att “dra på smilbanden”, att det kan vara en anledning att läsa tidningen, att det finns saker som är både roliga och relevanta.

Flera av journalisterna nämner också att det försöker vara “trevliga” när de träffar “vanliga människor” för att på så sätt skapa ett mer jämlikt samtal. En reporter brukade tänka bort att hon var journalist och försökte se det mer som att hon förde ett vanligt samtal. En annan reporter upplevde att hon ibland kunde bli bemött på ett ovanligt hövligt sätt. Hon trodde att det berodde på att många medborgare ser upp till journalisterna – alternativt föraktar dem. Att det därför kunde vara svårt att hitta medborgare som ville medverka i tidningen. Fast det var lättare om kontakten först skedde genom sociala medier jämfört med att ringa upp någon eller prata med en person på stan.

På Facebook är samtalstonen som mest avslappnad. Reportrarna på GöteborgDirekt refererar ständigt till Facebook som ett “vardagsrum” eller “lunchbordssamtal”. De går med i lokala grupper och lägger en del av sin arbetstid på att ”mingla digitalt” och lyssnar av samtalet som pågår. Om de själva skriver något använder de en ton som liknar den de använder privat på sociala medier, att ha ett korrekt språk är inget de värnar om.

Bara för att man är journalist behöver det inte vara så viktigt jämt, om du förstår mig rätt. Det kan lätt bli lite stift, lite stelt att man pratar i rubriker på sociala medier men vi tror mer på att vardagligt tal är det som gör att man kan få igång diskussionen och väcka uppmärksamhet på ett annat sätt. - Tomas

I de flesta fall har journalisterna skapat en speciell jobbprofil som de använder på Facebook. I början, när en av reportrarna använde sin privata profil upplevde hon att det blev för jobbigt att skilja på jobb och fritid. Men även nu är gränserna inte helt tydliga, livsvärlden och systemet kommer allt närmare varandra.

Där [på Facebook] är jag ju på min privata tid också ... Det är ju det man gör med sitt liv typ, så där är det ju bra att finnas för där sitter ju folk även under sin arbetsdag mycket. - Sofie

Dialog versus debatt

De flesta medborgare är enligt vad journalisterna uppger positiva till att de går med i “deras” lokala Facebookgrupper och visar intresse för det som är viktigt för dem. Det är bara någon enstaka gång som journalisterna har fått höra att de bara är ute efter att medborgarna ska skriva deras artiklar åt dem.

En av GöteborgDirekts reportrar berättar om en grupp med cyklister som är väldigt aktiv på Facebook. Efter att ha lyssnat av samtalet på detta “digitala torg” ställde hon en fråga: “Vad

önskar ni cyklister er av kommunen?” En diskussion uppstod och på redaktionen sammanställde journalisterna en lista med synpunkter som de publicerade i tidningen. Kommunen fick sedan svara på synpunkterna. På så vis blev det en indirekt dialog mellan medborgarna och makten med journalisten som samtalsledare. Eller en dialog genom ombud som Yankelovich uttrycker det (Beckman 2003:63).

Facebook som ett sätt att skapa diskussion är däremot något nytt för Södra Sidan. En reporter berättar om hur de har jobbat med att skapa en panel på Facebook, där de slängt ut olika frågor och bett folk diskutera dem. Men att upprätthålla en konstruktiv dialog har inte fungerat helt.

För att det har varit vissa i gruppen som har kapat debatten lite sådär. Det är svårt att gå in och liksom uppmuntra andra och då lägger de debatten på en nivå som andra inte riktigt känner att de kan delta i och så blir det liksom inte ett samtal. - Camilla

Objektivitet

Flera journalister menar att det som journalist kan finnas en utmaning i att hålla sig objektiv på sociala medier. Med Habermas termer kan man se det som att journalisterna lämnar systemet och träder in i folks livsvärld.

Om man tänker sig att man ska skriva en artikel baserad på vad som pågår i en Facebookgrupp blir man ju färgad. Jag vill ju att det ska tas emot bra i den gruppen, så kan man ju tänka ibland ... Sen får man ju inte låta det ta över ... Samtidigt nu har jag ju fått det här tipset från den här gruppen och då vill jag inte göra mig ovän med dem och skriva nåt som de inte blir nöjda med. - Sofie

För att återgå till de journalister som bor eller har bott i de geografiska områden de bevakar så fanns upplevelser av att det också kunde vara svårt att föra ett objektivt samtal i vissa frågor. En av reportrarna på Södra Sidan hade varit aktiv i lokala föreningar och förortsprojekt.

[att] jobba inom information och nyhetsmakeriet, det är en helt annan roll än den jag har som aktivist. Som aktivist tycker jag, jag känner, jag är passionerad, och reporterrollen... Jag menar inte att man inte ska vara passionerad, men du måste ju var väldigt centrerad och inte drivas av känslor, vara neutral så gott som det går, och objektiv. Så det är kämpigt ibland faktiskt. - Anna

En annan journalist, på GöteborgDirekt, berättar att hon brukar fråga chefredaktören vad som är okej för henne att ha en åsikt om. I vissa fall kan det hända att hon uttalar sig positivt i en krönika om ett fenomen eller en företeelse som de skrivit en artikel om i samma tidning. Men hon är noga med att poängtera att då handlar det om “mjuka” företeelser, inte hårda nyheter eller konflikter. Samtidigt har hon utvecklat närmast patriotiska känslor för det område hon skriver om även om hon inte bor där.

Jag har blivit mer så i det privata att om nån pratar illa om [mitt geografiska bevakningsområde] fräser jag lite åt dem och så där ... - Charlotte

För att sammanfatta hur samtalet förs på de olika torgen går det att se att det finns två syften oavsett hur samtalet förs: dels att hitta uppslag och dels att bygga relationer. Hos både GöteborgDirekt och Södra Sidan finns en tydligt publikorienterad sida. De refererar till publiken som vardagsexperter; de både vet vilka ämnen som kan vara intressanta och på vilket sätt de kan göras intressanta. Hos GöteborgDirekt finns en mer tydligt närvarande tanke om publiken som en kommersiell faktor i sociala medier. Södra Sidan fokuserar i huvudsak på pappret, och försöket till paneldiskussion via Facebook visar snarare på att de försöker förflytta ett koncept som de redan anammat i papperstidningen till nätet. Genom papperstidningen finns det fler chanser till spontana möten. Indirekt uppstår en deliberativ demokrati där folk tar del av varandras samtal istället för att stanna i sin egen åsiktsbubbla eller privata livsvärld.

Relationerna mellan journalisterna och medborgarna byggs genom att föra ett samtal, men genom att föra denna dialog utvecklar de också idéer mer långsiktigt. På det fysiska torget kan det initialt vara svårare att få kontakt med folk på grund av att journalisterna upplever att medborgarna misstror dem - eller i vissa fall ser upp till dem. Steget till ett samtal är inte lika långt på det digitala torget. Inte minst för att samtalstonen blir mer vänskaplig. Genom att en journalist tar kontakt med en medborgare på Facebook träder hen in i medborgarnas livsvärld, där det vardagliga pågår.

Även om målet, åtminstone från Södra Sidans sida, skulle vara att uppnå Habermas ideala samtalsituation, Verständigung, försvåras arbetet av att vissa medborgare är mer intresserade av debatten än dialogen. Speciellt tyngre ämnen kan vara svåra att diskutera i kommentarsfält och då passar det sig bättre att föra samtal i fysiska fokusgrupper eller läsarpå paneler enligt Södra Sidans filosofi. En av reportrarna betonar att det inte alltid handlar om att komma fram till en lösning eller vara helt överens, utan det viktigaste är att prata och lyfta ämnet, att en dialog uppstår.

Jag tycker att man ska få ha en åsikt, men sen ska man få en chans att ändra uppfattning också. Ibland är det som att man förutsätter att folk ska kunna allt redan, och ha en färdig åsikt och ha ett ställningstagande. Men vi försöker hitta de frågorna som kanske inte har några självklara svar. - Daniel

Återigen är det här ett exempel på en deliberativ demokratisyn, där själva processen, hur samtalet förs, är viktigare än slutresultatet. Samtidigt framhåller framför allt Södra Sidans journalister att det är viktigt att vara konstruktiv och hitta lösningar. I GöteborgDirekts fall verkar den deliberativa samtalsdemokratin fungera bäst när det inte handlar om alltför tunga ämnen som i tidigare nämnda exempel om cykling. Här blir det tydligt hur denna demokratimodell praktiseras och hur de olika torgen samverkar: medborgarna diskuterar ett ämne i en Facebookgrupp, gemensamma åsikter lyfts fram på tidningssidan av journalisten som sedan gör en uppföljning och bjuder in politiker till samtalet. I Facebookgruppen fortsätter diskussionen. Journalisten tar rollen som språkrör och blir ett ombud i dialogen mellan medborgarna och makten.

Att ha en lokal anknytning till det område man skriver om, att till och med bo där och röra sig på torget varje dag, underlättar samtalet på så vis att det är lättare att vara uppmärksam på vad som händer och vad folk pratar om. Publikkunskapen ökar. Att känna starkt för sina bevakningsområden motverkar exkludering och bidrar till inkludering (Nord & Nygren: 2002:135). Men det blir också svårare att förhålla sig till idealet att vara objektiv. Även den journalist som låg nära idealen spårhund (att granska makten) och hantverkare (att vara neutral) gick in i rollen som språkrör för sitt geografiska bevakningsområde genom att stå upp för folket där när någon riktade kritik mot just det området. Det visar på att en del journalister tar med sig sitt arbete från systemet in i sin egen privata livsvärld och tvärtom – även utanför sociala medier. Däremot är journalisterna medvetna om sin roll och för hela tiden en diskussion med sig själva och försöker förhålla sig till medborgarna på ett professionellt sätt genom att klargöra att de är just journalister. När reportrarna träder in i medborgarnas livsvärld på internet representerar de fortfarande systemet eftersom de presenterar sig som journalister. Samtidigt vill de närma sig livsvärlden genom att ha en mer avslappnad kommunikation.

Vad står i vägen för samtalet?

Flertalet av journalisterna vi intervjuade tog upp tematiken att de inte hade tillräckligt med tid och resurser för att vara ute och träffa människor så mycket som de skulle önska. Det kan tänkas vara ett betydande hinder för samtalet, att redaktionerna i den pressade mediebranschen får svårt att avsätta tid för det medborgerliga, deliberativa samtalet som är målet inom public journalism.

Vi kunde se en tydlig skillnad mellan journalisterna på Södra Sidan och GöteborgDirekt. På GöteborgDirekt ansågs det största problemet vara att de inte hade tid att åka ut tillräckligt mycket, medan flera journalister på Södra Sidan önskade att de hade mer resurser till att vara närvarande på det digitala torget. Även det tidigare behandlade temat, att samhället blir alltmer polariserat, lyftes som ett hinder för det offentliga samtalet.

Tidspress

Fredrik på Södra Sidan berättar att sedan tidningen blev en del av DirektPress, och utgivningsstakten ökades till varje vecka istället för varannan, har de fått mindre tid att arbeta med arbetsmetoder som kan liknas vid public journalism.

När vi gjorde en tidning varannan vecka så hade vi i princip alltid ett På Torget-uppslag i mitten, som jobbade med de här olika slags svåra frågorna, och som regel så kom vi djupare då än vad vi har gjort de senaste åren. Inte för att nån så att säga pressar oss att skriva nån annan slags journalistik utan för att det är en ren produktionsrytmhistoria tror jag. - Fredrik

Camilla säger att hon skulle vilja återgå till Södra Sidans ursprungliga arbetssätt, att i större utsträckning stå på torget och samtala med människor. Men tiden finns inte längre där.

Jag tror att vi alla skulle vilja återgå till det här som är Södra Sidans ursprungliga arbetssätt, att bjuda in till panelsamtal eller ställa oss ute på ett torg med ett bord och be folk

att komma och prata med oss, ganska öppet utan att ha någon direkt agenda eller frågeställning kanske. [...] Det skulle vi nog alla tror jag vilja göra om vi hade tid. - Camilla

Camilla menar också att arbetssätten inom public journalism är mer tidskrävande än inom vanlig journalistik.

Det tar mycket längre tid. Och mycket av det här gör vi ju inte längre för att vi inte riktigt hinner med. Som läsarpaneler, det här att dra ihop folk och hitta en tid som passar alla och så. Det är ganska tidskrävande. Så utmaningen är att hitta sätt att göra den journalistiken utan att det tar sån tid. - Camilla

Elin på GöteborgDirekt säger att hon ofta bara kommer ut en gång i veckan. Hon menar att det beror på produktionstakten, att de förväntas skriva två till tre artiklar om dagen. Om det hade funnits mer tid hade hon definitivt velat åka ut mer.

Då hade jag samlat ihop viktiga personer och åkt ut och träffat dom ganska direkt. Det gör ju också att jag får bättre tips än om man ringt lite och pratat med folk. ... Det är ju inte dåligt att ringa, men första gången man träffar nån tror jag det kan va bra att träffas öga mot öga så man har ett ansikte på den man pratar med och skapar ett större förtroende. - Elin

Charlotte på GöteborgDirekt önskar också att hon hade mer tid att vara ute, både för att det ger fler uppslag men också för att man då har lättare att bygga relationer till lokalbefolkningen.

När jag är ute och kör på Hisingen så ser man det här bygget eller vad vet jag ... den nya vägen ... det är då man får uppslag liksom. Och när man träffar människor bygger man sitt kontaktnät. Jag önskar verkligen jag kunnat va ute mycket mer. - Charlotte

Plattformer och polarisering

Tidsbristen, men också utrymmesbristen i tidningen, kan ses som ett hinder för samtalet. Elin på GöteborgDirekt lyfter att ofta får bara en röst komma till tals i en artikel, medan andra perspektiv tas in i uppföljande artiklar. Frågan är då i vilken utsträckning ett direkt *samtal* uppstår.

Men det är fortfarande bara en röst eller en sida som kommer till tals i dom olika artiklarna, men den kan ju bara va en tjänsteman från kommunen ... eller i en annan artikel bara människan i området. - Elin

Anna på Södra Sidan menar att hon skulle vilja ha mer resurser till att satsa på att finnas på flera plattformer än i tidningen. Hon menar att samtalet pågår på andra plattformer idag och att de som journalister måste finnas även på dessa plattformer för att nå ut.

Tyvärr finns det målgrupper som man tyvärr inte når med en tidning och det är ju något som vi är medvetna om och jobbar med hela tiden. Jag skulle vilja satsa mer på poddradio eller webbradio och kanske göra lite längre inslag när det gäller videoreportage, mer än bara

korta snuttar till Facebook. Det skulle generera att målgrupper som vi inte når idag skulle söka sig till oss, eller att vi skulle nå ut till dom. - Anna

Även det polariserade samhället och det hårdnande debattklimatet ansågs av flera journalister vara ett hinder för samtalet. Anna uttrycker det såhär:

När man lever i ett "vi och dom samhälle", att de här grupperna ska närma sig varandra är inte alltid konfliktfritt, det är upprörda känslor ibland. Man måste ha fingertoppskänsla när man väljer vilka som ska sitta i sådana här grupper [läsarpaneler]. Det är inte lätt ibland, när det gäller vissa ämnen och viss problematik som finns i vårt område. - Anna

Sammanfattningsvis kan vi se att journalisterna upplever att tids- och resursbristen är ett stort hinder, både för att kunna finnas på det fysiska och på det digitala samtalstorget. Vi tolkar det som att public journalism till stor del är resurskrävande, det deliberativa samtalet är inte tidseffektivt. Av tids- och utrymmesskäl kan det vara svårt att få olika perspektiv att mötas på "torget". Det tycks också krävas mycket eftertanke och erfarenhet för att som journalist lyckas moderera samtalet så att det blir en respektfull dialog och inte en debatt med hårda motsättningar. Som vi tidigare berört gäller detta inte minst på det digitala torget.

Det elitdemokratiska idealet kan på många sätt ses som mer tidseffektivt inom medieproduktion, och mer kompatibelt med ett snabbt nyhetstempo. Public journalism förutsätter en stark publikkunskap, publikkontakt och publikorientering. Det är följaktligen tids- och resurskrävande och mycket av arbetet som journalisterna lägger ner trillar inte direkt ut i en artikel, utan är del av ett mer långsiktigt arbete med att bygga relationer och skaffa sig en förståelse för publiken. Detta är något som journalisterna upplever krockar med den höjda produktionstakten.

Vårt resultat kan jämföras med Laura Ahvas studie, *Public Journalism and Professional Reflexivity*, där hon visar att nyhetstempot och bristen på finansiella resurser ofta är ett hinder för att kunna förverkliga idén om public journalism i det långa loppet (Ahva 2013:7). Även amerikanska Joyce Nip (2006) menade att det är svårt för public journalism att överleva om det inte finns en speciell budget och tidsplan avsett för just det här sättet att arbeta.

SLUTDISKUSSION

Vi har undersökt om, och i så fall hur, journalistrollen påverkas av public journalism som underliggande ideal. Frågorna vi besvarat handlar om journalisternas syn på sin roll, sina ideal, sitt förhållande till medborgarna och vilka utmaningar de ser i praktiken med public journalism. Flera av journalisterna på GöteborgDirekt uttryckte att de inte tyckte att det var så stor skillnad på deras tidning och Södra Sidan, men efter intervjuerna kunde vi bekräfta att det finns grundläggande perspektivskillnader hos journalisterna på de olika tidningarna. Vidare tolkar vi det som att Södra Sidans ideologiska grund i public journalism har en påverkan på hur journalisterna på tidningen konstruerar sin journalistroll. Nedan redogör vi för våra mest intressanta resultat.

Demokrati och delaktighet

Vi kan se att arbetssättet på Södra Sidan och GöteborgDirekt liknar varandra, men den stora skillnaden är *medvetenheten* om detta arbetssätt. Journalisterna på Södra Sidan fokuserar också mer på processerna i livsvärlden än på processerna i systemet och de har ett demokratiideal som ligger närmare den deliberativa demokratin. På GöteborgDirekt tolkar vi det som att journalisternas demokratiideal blir mer flytande mellan elitdemokratin och den deliberativa demokratin. En konsekvens av perspektivskiftet på Södra Sidan blir att det traditionellt starka journalistidealet "att granska makthavare" försvagas. Flera av journalisterna poängterar att de inte prioriterar granskning av makthavare, utan att deras djupgående journalistik fokuserar mer på medborgarnas vardagsliv. På det här sättet avviker journalisterna på Södra Sidan från det journalistideal, att granska makthavare, som är starkast hos den svenska journalistkåren (Wiik 2010:85). Vi kan se att journalisterna på Södra Sidan på så vis har ett lösare förhållande till den traditionella journalistprofessionen, och att den egna yrkesidentiteten påverkas av public journalism som ideal. Samtidigt lever vi idag till stor del i en elitdemokrati, där besluten de facto oftast fattas av makthavare. Man kan fråga sig om det är möjligt att förändra samhället och demokratin genom journalistiken? Leder public journalism till verklig empowerment, eller förblir makten i elitens händer? Vi frågar oss också om elitens maktutövning till och med kan förstärkas om den journalistiska spårhunden vänder bort sin granskande blick? De här frågorna är värda att beröra i framtida forskning.

Inom public journalism är idealet att medborgarna ska bli mer aktiva deltagare i det offentliga samtalet, istället för att enbart vara passiva illustrationer. Tidigare studier visar att public journalism utmanar journalisternas självbild och skapar möjligheter att reflektera över den journalistiska rollen i termer av interaktivitet, och att se medborgarna som aktiva aktörer i journalistiken (Ahva 2013:314f). På Södra Sidan, som har public journalism som ideal, var det tydligt att medborgarna skulle ses som aktiva deltagare, de skulle tillfrågas om lösningarna på samhällsproblemen. På GöteborgDirekt fanns en mer differentierad publiksyn, publiken kunde få vara vardagsexperter på sitt eget område, men i många fall betraktades de

också som ”case”, och fick en mer illustrativ roll. Detta hör återigen tätt ihop med demokratisynen, är medborgarna valdeltagare vart fjärde år, eller formar de demokratin i sin vardag?

Synen på medborgarna som aktiva deltagare sätter även vissa ramar för journalistrollen som helhet. Med en journalistik som är mer publikorienterad och snarare utgår från - än använder sig av - publiken som grund för arbetet, får professionen en viss inramning. I Södra Sidans fall vill journalisterna erbjuda en mötesplats, och genom att låta vanliga människor diskutera olika samhällsproblem få publiken som läser texterna att reflektera och känna igen sig i eller förstå någon annans utgångspunkt. Yrket blir därmed mer pedagogiskt inriktat.

Digitalisering och effektivisering

Idealet att komma medborgarna nära är starkt inom public journalism. Men vad händer när samtalet alltmer förflyttas från det fysiska torget till det digitala torget? Journalisterna uppger att samtalet får en mer vänskaplig ton och att det kan bli lättare att få kontakt, men risken med att flytta in torget på sociala medier är att medborgarna går in i sina egna åsiktsbubblor istället för att mötas på tidningstorget. På det digitala torget kan debattklimatet också bli hårdare, eftersom folk kan vara mer anonyma än om de intervjuas i tidningen. Däremot kan journalisterna lyfta ämnen från det digitala torget tillbaka ut på tidningstorget och få ett mer nyanserat samtal.

Att ha ett ideal om medborgarnära journalistik går inte alltid ihop med hur det faktiskt ser ut i verkligheten. Många av journalisterna vi intervjuat nämner att de vill vara ute mer på det fysiska torget, men att resurserna inte finns där. Trots allt måste tidningarna gå runt och att producera en papperstidning i veckan och att samtidigt skriva artiklar till webben varje dag tar tid. De studier som gjorts genom Pew Center i USA kommer fram till samma sak: att public journalism fungerar som bäst när extra resurser i form av pengar eller personal tillsatts för att arbeta med public journalism. Även Laura Ahvas undersökningar i Finland visar på att kravet på lönsamhet krockar med idealet att göra medborgarnära journalistik. Men det som uppfattas som medborgarnära journalistik, till exempel att vara närvarande i Facebookgrupper och ”bygga relationer”, kan både vara ideologiskt drivet arbete och ett försök att nå fler läsare för att på sikt bli lönsammare. Ju fler läsare tidningen kan visa att de har desto fler annonsörer kan de locka (Ahva 2011b).

För GöteborgDirekts journalister är relationsbyggandet, med en kommersiell baktanke, möjligtvis ett naturligt sätt att arbeta eftersom de inte har public journalism-ideologin med sig från början. Men även om Södra Sidan har ett ideologiskt driv i grunden måste de också ta hänsyn till att tidningen är en kommersiell produkt eftersom den nu ägs av DirektPress. Koncernens mål i stort är att gå med vinst och de är beroende av sina annonsörer. Medieforskaren Mats Ots tar upp att de flesta gratistidningar och nyhetssajter går med små vinster. Han menar att de kan ha varit för snabba med att ge bort innehåll gratis, vilket bäddat för att aktörer som Google har kunnat ta över och tjänat pengar på annonser på nätet. Nu försöker medieföretagen komma ikapp genom att satsa mer på annonser online (Ots 2012:127).

Vi har redan upptäckt att Södra Sidan inte har samma tid att föra ett medborgarnära samtal på tidningssidan som de hade när de var självständiga och bara kom ut varannan istället för varje vecka. En tydligare kommersiell inriktning har alltså inneburit att journalisterna till viss del måste göra avkall på rollen som medborgarnära reporter. Skulle slutprodukten se annorlunda ut ifall beroendet av vinst inte fanns hos Södra Sidan? Det är möjligt att skillnaderna i innehållet mellan GöteborgDirekt och Södra Sidan då skulle vara större. Vad annonsörerna ställer för krav på tidningarna, och hur det samspelar med innehållet, är ett ämne som vi inte gått in närmare på i den här studien, men som lämpar sig för vidare forskning. Annonsörer kräver ofta att tidningar redovisar hur många läsare de har för att kunna se hur lönsamt det är för dem att annonsera. Undersökningar visar också att läsare är mer benägna att ta till sig reklam om de gillar innehållet i tidningen, vilket kan påverka journalistiken (Ots 2012:131ff). Eftersom public journalism till stor del bygger på att rapportera om vad medborgarna vill läsa om, skulle det kunna bli ett framgångsrikt koncept. Å andra sidan är fördjupade samtal en del av public journalism, det vill säga mer dialog än debatt, vilket kan ses som en motsats till tillspetsad journalistik med rubriker som lockar läsare. Dessutom, som tidigare forskning visat och som även vårt resultat styrker, kräver public journalism mer resurser, vilket gör att det krävs långsiktiga investeringar. Att använda public journalism i sin yrkesroll skulle därför kunna vara oförenligt med dagens pressade arbetssituation i mediebranschen.

Nyansering och polarisering

Vi kan av vårt material bekräfta att journalisterna på Södra Sidan tycks ha en starkare publikorientering än journalisterna på GöteborgDirekt. Viljan att inkludera "alla läsares" perspektiv är tydligare hos Södra Sidan än hos GöteborgDirekt. Framst journalisterna på Södra Sidan lyfter temat att samhället blir allt mer polariserat och de ser det som journalistikens uppgift att minska åsiktsklyftorna mellan olika grupper.

Bilden av förorten är något som både Södra Sidan och GöteborgDirekt pratar om att nyansera. På Södra Sidan ligger fokus mer på att ge läsarna en bild som utmanar deras egna världsbilder, utifrån vilka kontaktnät och livsmönster de olika läsarna har. Och att sammanföra olika grupper i samhället i ett gemensamt, deliberativt samtal. Reportrarna på GöteborgDirekt pratar mer om att ge läsarna en annan bild av förorten än den som allmänheten har. Att rapportera om de bra sakerna, och försöka förändra bilden av förorten som ett ställe som mest består av våld och kriminalitet. På så sätt blir det journalistiska uppdraget tydligt sammanbundet med hur samhället och mediebildens för tillfället ser ut.

I många av de tidiga public journalism-projekten både i USA och Sverige handlade det mycket om att överbrygga klyftan mellan socialt utsatta (förorts-)områden och medelklassområden med villor. Det var också en viktig drivkraft när Södra Sidan startades, och är det även idag. Också på GöteborgDirekt är drivkraften att föra fram en mer nyanserad bild av förorten tydlig. Men i vår studie kan vi som sagt konstatera att perspektivet på framförallt Södra Sidan verkar ha förskjutits till att handla mer om behovet av ett samtal mellan SD/Trump-väljare och antirasister. Det är tydligt att Södra Sidans ideal om det deliberativa samtalet gör att fokus riktas mot att låta olika grupper mötas i tidningen. På

GöteborgDirekt finns som tidigare nämnts inte det deliberativa demokratiidealet lika tydligt, och därför blir inte målet att nå alla olika grupper lika centralt.

Flertalet journalister på Södra Sidan är överens om att media inte lyckats lyfta vad de kallar “SD-väljarnas” perspektiv tillräckligt, och att det är något som de vill bli bättre på. Journalisterna menar att de annars riskerar att öka den här gruppens “utanförskap”, och bidra till ytterligare polarisering. Bilden som målas upp av en del av intervjupersonerna, att SD-väljarnas perspektiv ofta hamnar i skymundan i media, är värd att granskas närmare. Medieforskarna Strömbäck, Bolin och Hinnfors har tittat närmare på gestaltningen av invandringen på de stora morgontidningarnas och kvällstidningarnas ledarsidor i studien *Invandring på ledarsidorna i svensk nationell dagspress 2010-2015*. Resultatet av undersökningen visar att år 2010 var 77 procent av de granskade ledarsidorna neutrala, 16 procent var dominerande negativa och 11 procent dominerande positiva. Fem år senare, 2015, var 65 procent av de undersökta ledarna neutrala, 33 procent dominerande negativa och bara 2 procent dominerande positiva till invandring (Strömbäck, Bolin & Hinnfors 2016:204). Här kan vi alltså se att ett större antal av ledarartiklarna var negativa till invandring än positiva, och att den utvecklingen har eskalerat de senaste åren.

Vi tolkar detta som att när den samhälleliga diskursen snabbt förflyttar sig har journalisterna på Södra Sidan, som har public journalism som underliggande ideologi, lätt att följa med i den förflyttningen. Det är en fråga som är intressant i ett större sammanhang, eftersom branschen som helhet är under utveckling mot att i högre grad rikta sig ut mot publiken på grund av internets framväxt (se bl.a. Bergström & Jönsson 2013). Samtidigt som medborgarna i högre grad blir delaktiga blir också journalistrollen och vem som sätter agendan alltmer flytande. Som vi tidigare nämnt har den journalistiska etiken utvecklats som ett skydd mot yttre påverkan (Wiik & Djerf-Pierre 2012:183). Men vad händer med den journalistiska etiken då journalisternas uppfattning om medborgarnas perspektiv, den yttre påverkan, ges en alltmer betydande roll? Detta är något vi skulle vilja se vidare forskning på. Det är en fråga som är högst relevant i vårt samhälle där diskursen kring bland annat flyktingars mänskliga rättigheter är i snabb förflyttning.

KÄLLFÖRTECKNING

Publikationer

Ahva, Laura (2011a), *What is "public" in public journalism?* Tampere: Tampere University Press <http://www.ec.ubi.pt/ec/09/pdf/EC09-2011Mai-07.pdf>

Ahva, Laura (2011b), From public journalism to broad participation. I: Von Krogh (red), *Utanför nyhetsmallen: public journalism efter fem år med Södra sidan: erfarenheter av arbetet med tidningen Södra sidan*, Stockholm: Simo

Ahva, Laura (2013), *Public journalism and professional reflexivity*. Tampere: Tampere University Press

Ahva, Laura (2016), *How is Participation Practiced by "In-betweeners" of Journalism?* Tampere: Tampere University Press

Ahlqvist, Ellinor & Andersson, Isa (2011), *Mediebilden av Backa och mediernas bild av bilden*. Göteborg: Göteborgs universitet, Institutionen för journalistik, medier och kommunikation

Andersson, Ulrika (2009), *Journalister och deras publik*, Göteborg: Göteborgs universitet, Institutionen för journalistik, medier och kommunikation

Barbosa Ferreira, André & Extor, Tobias (2013), *Dags att lägga ner snacket om förorten, En kvalitativ studie om Göteborgs-Postens rapportering kring skottlossningarna i Biskopsgården och Hisingsbacka hösten 2013*, Kalmar: Linnéuniversitetet, Institutionen för medier och journalistik <http://www.diva-portal.se/smash/get/diva2:691985/FULLTEXT01.pdf>

Beckman, Petter, (2000), Tidningen som torg, I: Jesper Strömbäck (red), *Public journalism på svenska*, Sundsvall: Demokratiinstitutet.

Beckman, Petter (2003), *Riv stängslen : medierna som mötesplats : public journalism i svensk tappning*, Stockholm: Stiftelsen Institutet för mediastudier, i samarbete med Sellin & Partner.

Beckman, Petter (2011), Utanför nyhetsmallen - med läsarnas hjälp, I: Von Krogh (red), *Utanför nyhetsmallen: public journalism efter fem år med Södra sidan: erfarenheter av arbetet med tidningen Södra sidan*, Stockholm: Stiftelsen Institutet för mediastudier.

Bergström, Annika & Jönsson, Anna Maria (2013), Publikens deltagande i nyhetsmedierna, I: Nygren & Wadbring (red), *På väg mot medievärlden 2020*, Lund: Studentlitteratur

- Dalen, Monica** (2015), *Intervju som metod*, Malmö: Gleerups Utbildning AB
- Deuze, Mark** (2005), *What is journalism? - Professional identity and ideology of journalists reconsidered*, I: *Journalism*, vol. 6, 4: pp. 442-464. Thousand Oaks: SAGE Publications
- Djalaie, Rouzbeh** (2011), Vanlig journalistik fungerar inte, I: Von Krogh (red), *Utanför nyhetsmallen: public journalism efter fem år med Södra sidan: erfarenheter av arbetet med tidningen Södra sidan*, Stockholm: Simo
- Eriksen, Erik & Wigård, Jarle** (2004), *Understanding Habermas, Communicative action and deliberative democracy*, London: Continuum
- Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik & Wängnerud, Lena** (2012), *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Norstedts Juridik AB
- Gillinger, Christian & Sahlén, Helena red** (2015), *Sociala medier, En handbok för journalister 2,0*. Utgiven av Sveriges Radio.
http://sverigesradio.se/press/bilder/SocialaMedierhandboken_v2_Sveriges_Radio.pdf
- Hamdy, Naila** (2009), *Arab Citizen Journalism in Action: Challenging Mainstream Media, Authorities and Media Laws*. Westminster Papers in Communication and Culture. 6(1), pp.92–112. London: University of Westminster
- Haas, Tanni** (2007), *The Pursuit of Public Journalism*, Abingdon: Taylor & Francis
- Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend** (2009), *Den kvalitativa forskningsintervjun*, Lund: Studentlitteratur
- Lidman, Daniel & Quzmar, Amro** (2013), *Angered i fokus - om den mediala rapporteringen om Angered*, Trollhättan: Högskolan Väst, Institutionen för omvårdnad, hälsa och kultur
- Melin-Higgins, Margareta** (2001), *Pedagoger och spårhundar: en studie av svenska journalisters yrkesideal*. Göteborg: Göteborgs universitet, Institutionen för journalistik medier och kommunikation
- Månson, Per** (2015), Jürgen Habermas och moderniteten, I: Månson (red), *Moderna samhällsteorier. Traditioner, riktningar, teoretiker*, Lund: Studentlitteratur
- Nip, Joyce YM** (2006), *Exploring the Second Phase of Public Journalism*. *Journalism Studies* 7(2): 212–236.
- Nip, Joyce YM** (2008), *The last days of civic journalism*. *Journalism Practice*, 2:2, 179-196, DOI: 10.1080/17512780801999352
- Nord, Lars & Nygren, Gunnar** (2002), *Medieskugga*. Stockholm: Atlas

- Nord, Lars & Strömbäck, Jesper** (2012), Demokrati medier och journalistik, I: Nord & Strömbäck (red), *Medierna och demokratin*, Lund: Studentlitteratur
- Ots, Mats** (2012), Mediernas ekonomiska villkor, I: Nord & Strömbäck (red), *Medierna och demokratin*, Lund: Studentlitteratur
- Robinson, Sue & DeShano, Cathy** (2011), 'Anyone Can Know': *Citizen Journalism and the Interpretive Community of the Mainstream Press*. Journalism 12 (8):963-982.
- Rosen, Jay** (1996), *Getting the connections right : public journalism and the troubles in the press*, New York: Twentieth Century Fund
- Ruusunoksa, Laura** (2009), *Where is public journalism? Public journalism as a movement, philosophy and practice*. Paper presented to Journalism Studies working group, Nordisk medieforskerkonferens.
- Sköldberg, Kaj** (2014), *Maktens många ansikten, Teorier och idéer om makt under två och ett halvt tusen år*. Lund: Studentlitteratur
- Sterling, Christopher H** (2009), *Encyclopedia of Journalism*, London: Sage
- Strömbäck, Jesper**, red (2000), *Public journalism på svenska*. Sundsvall: Demokratiinstitutet.
- Strömbäck, Jesper, Bolin, Niklas & Hinnfors, Jonas** (2016), Invandring på ledarsidorna i svensk nationell dagspress 2010-2015, I: Truedsson (red) *Migrationen i medierna – men det får en väl inte prata om*, Stockholm: Institutet för Mediestudier
- Theorin, Nora** (2011), *Omedvetna elitister? - En studie av svenska journalisters förhållningssätt till två olika demokratimodeller*. Göteborg: Göteborgs universitet, Statsvetenskapliga institutionen.
https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/27950/1/gupea_2077_27950_1.pdf
- Voakes Paul, S** (2004), *A brief history of public journalism*, I: McGrath (red) National Civic Review, Volume 93, Issue 3
- Von Krogh, Torbjörn**, red (2011), *Utanför nyhetsmallen: public journalism efter fem år med Södra sidan: erfarenheter av arbetet med tidningen Södra sidan*, Stockholm: Simo
- Wadbring, Ingela** (2007), *Från annonsblad till tidningar? Decenniers utveckling av lokala gratistidningar*, Göteborg: Göteborgs universitet, Institutionen för journalistik, medier och kommunikation, Dagspresskollegiet
- Weibull Lennart & Wadbring Ingela** (2014), *Massmedier - Nya villkor för press, radio och tv i det digitala medielandskapet*, Helsingborg: Ekerlinds förlag
- Wiik, Jenny**, (2010), *Journalism in transition*, Göteborg: Göteborgs universitet, Institutionen för journalistik, medier och kommunikation

Wiik, Jenny & Djerf-Pierre, Monika (2012), Journalistiken och journalisterna I: Nord & Strömbäck (red), *Medierna och demokratin*, Lund: Studentlitteratur

Östlund, Ingrid (2000), Public journalism eller public service I: Jesper Strömbäck (red), *Public journalism på svenska*, Sundsvall: Demokratiinstitutet

Webbsidor och digitala källor

DirektPress tidningsförlag AB, (2016), Ansvarig utgivare: Roland Tipner.
<http://www.direktpress.se/> (Hämtad 07-12-2016)

GöteborgDirekt (2016), Stf Ansvarig utgivare: Magnus Johansson (Hämtad 07-12-2016)

Klepke, Anton & Olsson, Kajsa (2014), *On the frontline: citizen journalism in Syria* OpenDemocracy. <https://www.opendemocracy.net/opensecurity/anton-klepke-and-kajsa-olsson/on-frontline-citizen-journalism-in-syria> (Hämtad 07-12-2016)

Kramer, Staci D (2002), *Civic Journalism: Six Case Studies. A Joint Report by The Pew Center for Civic Journalism and The Poynter Institute for Media Studies*. The Pew Center for Civic Journalism and The Poynter Institute for Media Studies.
<http://www.civicjournalism.org/doingcj/pubs/cases/index.html> (Hämtad 07-12-2016)

Löfvenberg, Jonas (2016), *SVT Nyheter får ny redaktion i Angered*, Journalisten.
<http://www.journalisten.se/nyheter/svt-nyheter-far-ny-redaktion-i-angered> (Hämtad 07-12-2016)

Pew center for Civic journalism (2002), J-Lab: The Institute for Interactive Journalism.
www.civicjournalism.org (Hämtat 07-12-2016)

SOM-institutets nationella undersökning 2015, Publicerat pressmeddelande 2016.
Ansvarig utgivare: SOM-institutet http://som.gu.se/aktuellt/Nyheter/Nyheter_detail//sju-av-tio-oroliga-for-antibiotikaresistens.cid1379434 (Hämtad 07-12-2016)

SOU (1993:93) Lundström, Mats, Det unga folkstyret, I: *Demokratiutredningens forskarvolym VI* Amnå, Erik (red) <https://data.riksdagen.se/fil/0C907F87-11F8-452A-B8B1-A08E29DE6A49> (Hämtad 07-12-2016)

Sveriges Radio (2015), “*Nu förstärks den lokala bevakningen av Stockholms län*” Ansvarig utgivare: Helena Engqvist
<http://sverigesradio.se/sida/gruppsida.aspx?programid=2938&grupp=21081&artikel=608078>
[7](#) (Hämtad 07-12-2016)

SVT Nyheter Stockholm (2016), "*SVT:s förortssatsning på plats*" Ansvarig utgivare: Geronimo Åkerlund <http://www.svt.se/nyheter/lokalt/stockholm/svt-s-forortssatsning-pa-plats> (Hämtad 11-12-2016)

Södra Sidan, (2016), Ansvarig utgivare: Petter Beckman <http://www.stockholmdirekt.se/sodrasidan/kontakta-oss/> (Hämtad 07-12-2016)

Bilaga 1: Mejlet till redaktionerna

Hej!

Vi är tre journaliststudenter på JMG i Göteborg som skriver vår kandidatuppsats om public journalism/lokálnära journalistik. Vi har valt ut två redaktioner (GöteborgDirekt och Södra Sidan) som vi tycker arbetar nära lokalbefolkningen och skulle vilja veta mer om ert arbetssätt. Vi skulle gärna vilja göra intervjuer med verksamma journalister på redaktionerna och undrar om du har möjlighet att ställa upp? Intervjun kommer att beröra din syn på journalistrollen och relationen till läsarna och lokalbefolkningen. Vårt syfte är att undersöka hur medborgarna och journalisterna samverkar i den lokálnära journalistiken.

Vi räknar med att intervjun kommer ta cirka 30 minuter och vi planerar att genomföra intervjuerna mellan 14 och 29 november. Vi kan ses på en plats som passar dig, föreslå gärna ett datum så fort som möjligt.

Hoppas att du har möjlighet att ses, det skulle betyda mycket för oss!

Vänliga hälsningar

Agnes Kågström, Kajsa Olsson och Louise Halvardsson

Bilaga 2: Frågelistan

Om intervjupersonen:

Namn?

Ålder?

Antal år i yrket?

Utbildning?

Uppväxtort?

Vart bor du nu?

Hur länge har du arbetat på GöteborgDirekt/Södra sidan?

Till journalisterna:

Vilka jobb brukar prioriteras i er tidning? Vad finns mindre tid för? (Hur mycket tid läggs på nyhetsarbete jämfört med längre reportage och granskningar?)

Vad ser du som din främsta uppgift som journalist?

Vilken är din drivkraft?

Hur hittar du uppslag?

Hur ofta är du ute på jobb i området? (En gång per dag, mer sällan?)

Vad är bra lokaljournalistik för dig?

Varför tycker du att medborgarnära journalistik/Public Journalism behövs idag? Är det viktigare/mindre viktigt nu än när du började som journalist?

Hur ser du på rapporteringen i övrig media av Södra Sidans/GöteborgDirekts bevakningsområden? (Är övrig medias rapportering allsidig eller ensidig på något sätt?)

Hur gör du för att komma nära lokalbefolkningen och veta vad som är viktiga frågor för dem?

Har ni det senaste året arbetat med att involvera lokalbefolkningen i den journalistiska processen? Om ja, hur i så fall? Om nej, varför inte?

Har du/ni använt er av exempelvis fokusgrupper, läsarpå paneler, torgmöten, skolprojekt, läsarsidor? Hur ofta isånfall? Ge exempel!

Vad ser du för utmaningar med att involvera medborgarna i journalistiken? (Få folk intresserade, engagerade, nå ut till alla grupper.)

Kan du ge exempel på artiklar du skrivit som tillkommit på initiativ från lokalbefolkningen?

Hur gör du/ni för att skapa en jämlik dialog med de medborgare som medverkar i tidningen? Vad tycker ni är viktigt att tänka på? (Hur gör du för att utjämna maktskillnader, ex journalisten har mer makt än medborgaren, hur skapar du då förtroende och deltagande?)

Upplever du att det är någon grupp som ni lyfter extra mycket, vill ha extra mycket dialog med? (Ex ungdomar, äldre, nyanlända)

Upplever du att det kan finnas en konflikt mellan att involvera medborgarna i den journalistiska processen och det journalistiska idealet att vara "objektiv"? I så fall, på vilket sätt då?

Kan du ge exempel på situationer där en sådan konflikt har uppstått?

Hur använder du sociala medier för att kommunicera med läsarna?

När det kommer till arbetssättet, vad skulle du vilja förändra om ni hade mer resurser?

Kan du ge exempel på bra publikmedverkan/mindre bra?

Hur ser samarbetet ut på er redaktion? Jobbfördelning, vem bestämmer vilka jobb som blir av?

Extra frågor till chefredaktören (främst på Södra Sidan):

Varför tycker du att public Journalism behövs idag ? Varför? Tycker du att den behövs mer eller mindre idag än när Södra Sidan startade? Varför?

Vad är tidningens målgrupp?

Har förutsättningarna och behoven av den här typen av medborgarnära journalistik förändrats sen ni startade? På vilket sätt? (områdets förändring, digital utveckling, ekonomiska villkor)

Vad ser du för möjligheter för det du kallar public journalism idag?

Trots att public journalism tar tid och resurser, finns det även någon ekonomisk vinning i det?

Hur överlever ni ekonomiskt i en tid av tidningsdöd?

Hur har ert arbete och tidningen förändrats sedan ni blev en del av DirektPress?

Hur förhåller ni er till Direktpress koncernen i stort? /(Hur fristående?)

Hur ser satsningen på papperstidningen versus webben ut?